

ELOFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre 24 korona.
 Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre 28 korona.
 Egy hónap 2 k. 40 s.

IRÁDÉKOK:
 4-heteses post. sor egyszer 20 fillér,
 minden következőnél 16 fillér.
 Hétlétes post. sor 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
 Társaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1911.

FŐSZERKESZTŐ:

STAUBER JÓZSEF

Szerda, április 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- A bécsi tárgyalások.
- Két új törvényjavaslat tervezése.
- Közzgyűlés előtt.
- A megbüntetett bíró
- Kétszáz ezer koronás illetékpánama.
- A tulbuzgó fővárosi rendőrség.
- Két világrész kalandora.
- Az aradmegyei román iskolák államségélye.
- Tarkaságok.

Tisza Kálmán szobra

Arad, április 11.

A kegyeletnek egyszerű, férfias aktusa vár Arad város törvényhatóságának e havi, holnapra kitűzött közgyűlésén, a midőn Tisza Kálmán szobrához a maga hazafias áldozatát leteszi.

Volt idő, nem is nagyon rég, a mikor semmit, a mi Tisza Kálmán nevéhez, emlékéhez, hivatása jelentőségéhez fűződött, nem tudtak elképzelni politika nélkül, a nélkül, hogy a pártszenvedelmek meg ne nyilatkozzanak. Talán azok a sebek fájtak, a melyeket Tisza Kálmán tizenöt esztendő kormányelnöksége, kemény, céltudatos és egyenes politikája alatt osztogatott. Nem. Ha a sebek nyomán támadtak is szenvedelmek, indulatok, azok elültek, s a generális halálát követte lassankint annak a parlamenti generációnak elmulása, amely vele harcolt, ellene tusázott. De a szabadelvűpárt megmaradt, s a szabadelvűpárt ellen küzdők fegyverül használták Tisza Kálmán nevének, jelentő-

ségének ócsárlását, kisebbitését. S legjobban akkor tobzódtak abban, amikor a nemzet egy mámoros, megtevédt itélete a szabadelvű párttól elvette a többséget s a koalíciónak adta. De az újabb képviselő-választás a munkapárt megteremtésével a régi irány igazságát igazolta, szemben azokkal, akik nemcsak az irányt, de annak egyik megteremtőjét is lejárt-nak hirdették.

Mindez azonban a múlté, s a mi a jelenbe húzódik belőle, már nem tartozik az emlékhöz, kegyelethez. Az idők mulásával, — a költő szava, hogy mindent akkor látunk meg igazi nagyságában „a midőn időben, térben távozik”, tisztán áll előttünk Tisza Kálmán alakja, történelmi jelentősége. Egy gyöngé, a tejlődésnek, haladásnak megannyi akadályával küzdő, a gyors civilizálódás bajait szenvedő, pénzügyi válságok között botorkáló, ambíciójában kielégítettlen, de eszközeiben szegény és gyarló országot vezetett erélyes kézzel és biztos szemmel, sokszor és sokak által meg nem értve, de a gáncs által félre nem térítve. A kik az ő időinek tanúi voltak, vagy azt a multba visszatekintői szemlélik, azokat megtéveszti az ítéletmondásban az, hogy csak azt az állapotot tekintik, amely arra az időre esik. Holott Tisza Kálmán munkája a nemzet jövőjét építő munka volt, amelynek teljes kiépülése most folyik. A kiegyezés óta folyó történelem méltatói néha összecsapják a kezüket,

hogy amit más országok évszázadok alatt értek el, azt Magyarország harminc-negyven esztendő alatt teremtetten meg. Ebbe a csodálatos időszakba esik Tisza Kálmán miniszterelnöksége; s igazán az ő egyénisége és a hozzá hasonlóak energiája kellett ahhoz, hogy a mohó fejlődés vágya alatt az ország se rossz utakra ne kerüljön, se pedig azt drágán ne fizesse meg. A közéletben, közigazgatásban, a gazdasági életben és a nemzeti tevékenység minden terén utakat kellett kijelölni, az utat egyengetni, hogy az ujjászületett alkotmánytól megfiatalodott ország beállhasson az európai országok versenyébe.

Tisza Kálmán történelmi és politikai jelentőségét egy újságcikk alig méltathatja, csak annyi legyen itt följegyezve, a mit minden magyar ember, bármint pártnak és politikának hívója, átérzhet és fölfoghat: Tisza Kálmán, korának egyik legkiválóbb férfija és tehetsége, kiváló fia volt nemzetének, aki az országnak tett annyi szolgálatot, a mennyinek nem jutalma, hanem példaadó hirdetője az éreszobor.

Budapest fővárosa hívta föl az ország törvényhatóságait, hogy Tisza Kálmán szobrára adakozzanak. Aradra most került a sor. Hisszük, hogy Arad törvényhatósága nem téved a multak hibájába, s a hazafias kegyeletnek e kötelességét semminő pártszemponttal nem veti össze, s a maga hozzájárulását azzal teszi szebbé,

Isten.

*

Ahitattal, hívón, megadással.
 Száll a bűnbánó, panaszos zsoltár.
 Orgonaszóba zeng a dicsőség:
 Uram te vagy és mindig voltál...
 És visszabug a mély templomhajó,
 Belereszket a fényes boltozat,
 Míg a szelid, csukott szemekre ül
 Egy nagy, hatalmas Istengondolat.
 Hideg kezével tépi a tudás
 Nagy akaratos pogány lelkemet.
 Találgat, kérdez, ösztönöz, tüzel,
 Hogy vajjon az Isten hol lehet?
 Marcona ember, sáppadt, jámbor asszony
 Míg az imát zűmmögi csendesen,
 Új, szent hitet szomjazó végygyal
 Valahol én az Istent keresem.

Ott van az oltár. Ott van a szószék,
 Virága mind arannyal futtatott.
 A márványszínű, eres oszlopon
 A vén idő karcolt be bus nyomot.
 Öregbeszédű orgonasípok,
 Ott van a festett, ivos menyegző,
 Látek, hallok, érzem és tudom
 Hogy az minden, csak Isten nem lehet.

Elnézem az odvas templomzugot,
 A padok szürke, cirádás sorát,
 Az alázatra roskadt fők felett
 A sugarat, mely lopva suhan át...
 A szikár, rozszant, ónos ablakon
 Kiszáll a lelkem s hív a kék azur,
 Akit keresek nem találok ott se
 S a hitem szárnya törten visszahull.

Kordul az ajtó. S mennek sorba...
 Tompán kopognak lent a kőlapok.
 Istent keresek és minden üres
 Csöndes a templom, csak magam vagyok.
 Gondolatok nagy tűzoszlopa
 Felgomolyog a lelkem felett
 S beletekintek mélyen a szívembe
 Mert ha van Isten, az csak itt lehet...
 Kató József.

Kenyérszegés.

Irta: Pogány Béla.

Teleirok egy egész árkust, fecsegek mindenfélét, el is köszönök tőled s kifejezem a levelemből azt, ami egy kis ist adna az egésznek. Igaz valójában pedig arra gondoltam, hogy megnevettelek egy kicsit téged is valami jámbor pajkossággal, ami amellet némi leg komoly is.

Igaz, a magunkfajta öreg urakhoz nem illik már, hogy kikapós menyecskekről pletykázzunk. Most azonban, hogy viszontláttam a helyet, ahol ezer pajkosságot követtünk el együtt harminc esztendő előtt, nem tartom ezt nagy véteknak.

Jól esik az embernek emlékeznie. Körülöttem az öregség fakó eseményei, vér nélkül való szoliditása; ujak voltak hát a gondolatok incselkedései, amelyek erőt vettek rajtam, amikor az „irnok-szoba” előtt elkocogtam a rossz-köves folyosón be az ebédlőbe, ahol poros eszimbákban és idétlen lovaglónadrágban együtt fogyasztottuk valaha tiszteletreméltó mohóssággal a szép asszony főztét.

Mikor ráléptem az első félrecsuszott kő-kockára, valami önkéntelen ijedség vett rajtam erőt: vajjon miért fog „Dömötör-princi” megszidni. De megennyhült a lelkiismeretem, amikor eszembe jutott, hogy ott van a szép asszony, aki biztató mosolygással vigasztal:

— Hagyja beszélni a pedáns szamarat: úgy van jól, ahogy maga csinálja.

Hangosan a szájával pedig hizelegve kér:

— Kedves Pásztor ur, less szives majd kenyeret osztani...

És én veszem a kenyeret és osztok mindenkinek. Szép asszonynak szegélyt, az irnokoknak karajat. Dömötör princinek pedig gyürkéjét.

Aztán jöttek be ti, többi irnokok. Nektek is jut a princi zsörtölődéséből:

hogy egyhangu határozattal ajánlja meg az összeget, amennyit erőihez képest, de tiszta és benső áldozatkészséggel, erre a célra adhat.

A bécsi tárgyalások.

— Khuen miniszterelnök a királynál. —

Távirati tudósítás.

Bécs, április 11.

A politikai világ figyelme most elsősorban a bécsi tárgyalások és Khuen gróf miniszterelnök királyi kihallgatása felé fordul. Pozitívumot ezideig sem a tárgyalásokról sem a kihallgatásokról nem lehet tudni. Hivatalosan eddig mindkettőre nézve csak egy-egy negatívumot jelentenek, hogy a kihallgatáson döntés nem történt, a tárgyalások pedig a tárgyalások nyelve körül felmerült újabb kontroverziák folytán eddig nem vezettek eredményre. A kormány azonban bizik, hogy a legközelebb újra meginduló tárgyalások hamarosan eredményre fognak vezetni.

A bécsi tárgyalásokra és a miniszterelnök kihallgatására vonatkozó távirataink a következők:

Bécsből jelentik: *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök ma délelőtt magánkihallgatáson jelent meg a király előtt. A kihallgatás háromnegyed óra hosszat tartott. Az audiencia lefolyásáról és a véderőjavaslat kérdésével összefüggő tárgyakra vonatkozólag illetékes helyről következőket közlik:

Az audiencia folyamán a miniszterelnök jelentést tett a királynak az osztrák miniszterelnökkel folytatott tárgyalásairól és ismertette a felséggel a magyar kormány álláspontját. *Döntés semmiféle irányban nem történt.* A lapoknak az a közlése, hogy a mai audiencián döntés történt, nem felel meg a valóságnak. Már csak azért sem lehet semmiféle döntés, mert a magyar és osztrák miniszterelnök még nem fejezték be a tárgyalásokat. A király holnap Wallséebe utazik, s csak akkor fogják folytatni a tárgyalásokat, ha a király Wallséeből visszatért. A miniszterelnök különben délután három órakor tanácskozott *Bienert* báróval, aki szintén kihallgatáson jelent meg a

királynál. Délután öt óra előtt a miniszterelnök visszautazott Budapestre.

Bécsből jelentik: A miniszterelnök schönbrunni kihallgatása közel egy óra hosszat tartott. Egy negyed három után a miniszterelnök visszatért a Magyar Házba. Illetékes helyen közlik, hogy a kihallgatáson *nem történt döntés.* A miniszterelnök ma délután 4 óra 40 perckor visszautazott Budapestre.

Bécsből jelentik: A *Neue Freie Presse* csatlapja közli, hogy *Khuen* gróf délelőtt nem tanácskozott osztrák kollegájával. A közös hadügyminiszteriumban katonai konferencia volt, amelyen *Hazai* Samu honvédelmi miniszter is résztvett. *Székely* Ferenc igazságügyminiszter, aki telefonos hívásra még tegnap este megérkezett Bécsbe, s megérkezése után közvetlenül a miniszterelnökkel és a honvédelmi miniszterrel tanácskozott, ma visszautazik Budapestre. Délután egy órakor a miniszterelnök a királyhoz ment kihallgatásra. Ezen az audiencián beható jelentést tett az uralkodónak a véderőreform körül folyt tárgyalásokról, megjegyezvén, hogy terv szerint a tárgyalásokat husvét után fogják folytatni. A miniszterelnök Schönbrunnból visszajövet látogatást tett a miniszterelnökségi palotában *Bienert* bárónál. Ezuttal csak rövid konferencia volt a két miniszterelnök között. Ez sem érintett meritorikus kérdéseket, csak arról volt szó, mikor és mily módon folytatják a tárgyalásokat husvét után. A magyar miniszterelnök délután visszautazott Budapestre. Innen Hédervárra megy birtokára és ott fogja tölteni az ünnepeket. Husvét után kedden már ismét Bécsben lesz *Khuen* gróf. A mostani tárgyalások nem szakadtak volna félbe, ha közbe nem jön a husvét és az uralkodó el nem utazik Wallséebe. A tárgyalások mai állása ugyanaz, mint volt tegnap. Az a nehézsége a meg egyezésnek, hogy új kontroverzia merült fel a katonai perrendtartás nyelvének rendezése körül. Nevezetesen, hogy mely katonai törvényszékeknek legyen tárgyalási nyelve a német szolgálati nyelv és melyeké a magyar államnyelv, különös tekintettel azokra az esetekre, mikor a vádlott se a szolgálati, se a magyar államnyelven nem ért. Az osztrák álláspont az, hogy ily esetekben kivétel nélkül a német szolgálati nyelven kell lefolytatni a tárgyalást, viszont a magyar kormány ragaszkodik

dik ahhoz a követeléséhez, hogy magyar katonai territóriumokon ez esetekben a tárgyalás nyelve a magyar legyen. A másik eltérés akörül van, hogy magyar csapatok katonai bíróságának osztrák területen és osztrák csapatok katonai bíróságának magyar területen mi módon állapítsák meg a tárgyalás nyelve. Ezekben a dolgokban nagyfontosságú közjogi kérdések játszanak szerepet. A nehézségek épen azért nem kicsinyelhetők, mégis mindkét részen erős a meggyőződés, hogy létre fog jönni a megállapodás.

Budapestről jelentik: *Székely* és *Hazai* miniszterek ma este visszaérkeztek Budapestre, miután döntés a mai nap folyamán se történt. A döntés valószínűleg csak az ünnepek után fog megtörténni, miután a király holnap Wallséebe utazik, ahol a husvét ünnepeket tölteni fogja és ahonnan csak ápr. 18-án tér vissza Bécsbe. Időközben a magyar kormány tagjainak alkalma lesz a még fenálló függő kérdéseket tárgyalás alá venni. Mindenesetre a magyar képviselőház összeülése napjáiig az ügyet minden valószínűség szerint elintézik, mint-hogy a még fenálló ellentétek oly természetűek, amelyek az újra megkezdődő tárgyalásokon hamarosan el fognak oszlani.

TANÜGY.

(—) Vizsgálat egy román gimnáziumban. A brádi román algimnázium tanári karában egy idő óta nagy egyenetlenkedés és feszültség uralkodik. A tanári testület nagy vehemenciával *Oprisa Pál* dr. kartársuk ellen támad, aki az utóbbi időben a brádi magyarsággal karöltve, hasznos tevékenységet fejt ki a társadalmi életben. Emiatt tanártársai bojkottálják, hajszát indítottak ellene a nyilvánosság előtt s mindent elkövettek, hogy a nagyszabású consistórium előtt lehetetlenné tegyék. *Oprisa* dr. a hírlapi és tanártársai részéről ért támadások folytán fegyelmi vizsgálatot kért maga ellen, de a consistórium fegyelmi vizsgálatra nem látott okot s ehelyett *Mihu János* dr. ügyvédet bízta meg, hogy a vizsálykodás okát a helyszínén vizsgálja meg. *Mihu* dr. meg is jelent Brádon s két napig tartó vizsgálata folyamán alapos információt szerzett a gimnáziumban dúló háborúság okairól.

— Donáth ur, nem tűröm, hogy a cselédekkel komázzék. Tessék megtanulni, ha kell, káromkodni is. Különbséget kell tenni a szalon és a széri között.

— Szekeres urnak ajánlanám, ha utána nézne egy kicsit a tehetetőségnek. Nagyon fogy a dara. Én nem tudok egy évben ezer forintot elszámolni darára.

A szép asszony pedig többé nem talál mentő szót. Hallgat s csak az én szememmel villanik össze az ő nagy — Homérosz jelzőjével élve — ökörszeme. A pongyolája buján hullámzik s aki ránéz, megfélemedezik az öregedő, kissé göthös intéző szemrehányásairól.

Az én szemem is ott legel a könnyű seiyem sokat ígérő ráncain, de azért biztosan szalad a kés a jószágáról hies fehér cipőben. Félvámegye bolondul ezekért a cipőkért s valahányszor vendég van a háznál, csak ezt dicsérik. Pörköltcsirke, cigánypecsenye, barátfüle s a szépasszony konyhájának más ezer áldása, hekuba ehhez. Csodájára jár a félvámegye ennek a cipőnek. S nekem jutott a dicsőség másfélesztendeig ennek a pompás kenyernek hófehér, vértelen husából a ragyogó, hajlós acélpengével kívánatos szeleteket vagni. Harminc év előtt volt, most is átborzongat a gyönyörűség tőle.

Hogy irigyeltétek ti, hogy rimánkodtatok érte, ha ti is oszthatnátok egyszer. Hiszen mind egyiketeknek meg lehetett rá a reménysége, hogy egyszer hozzájuttok. Maj ha engem vala-

hova máshova visznek. Csakugy reménykedtek ez után, mint már előbb, amikor még a nagyosontu, borotváltbajszu Sővári Bálint szegte meg naponta a hófehér cipőt.

A Bálint általában jó szívvvel volt irántunk, bár később gyanum támadt, hogy csak tetteti ezt. Azon a kritikus éjszakán történt ez, amikor a princi valahol sógorlátogatáson járt Hontban. Együtt vacsoráztunk mind a négyen az asszonnyal. Elmaradtak a sok jóindulatu figyelmeztetések s csak az asszony volt kedves, vig, szinte szilaj jókedvű. Kacagott, majd fölvette a házat. Bort adott az asztalra és ivott velünk. Egy pillanatig az arcomhoz ért egy hajszála, a fülemig pirultam és égtem egész testemben.

Éjfélkor aludni küldött bennünket. Dehogy tudtunk. A kis Szekeres szerelmes nótákat énekelt, te pedig a saját verseidet olvastad föl. Én csak sóhajtottam, de a borotvált Bálint durván támadt ránk:

— Szamarak vagytok, fiuk, valamennyien. Szerelmesek vagytok a szép asszonyba. Dömtörnébe.

Magunknak sem mertük ezt megmondani, annál inkább durvaság volt így pörén a szemünkre dobni. Aztán folytatta:

— De mégis igazatok van. Szép asszony, sokat óbégattam, sóhajtoztam én is utána. Igazatok van. Nem tud úgy ölelni senki a világon...

Nem mondhatta tovább. A kis Szekeres nekiugrott és fojtogatni kezdte:

— Mit mondtál? Honnan tudod? Gazember.

Bálint csöndes, nyugodt hangon felelt és leszedte a torkáról a kis fiu ujjait:

— Csiba te, kölyök. Ne kapálózzál. Hiszen én jót akarok nektek. Ki akarom nyitni a szemeteket. Ti vakok vagytok és ha én elmegyek, aminthogy egy hetem van itt összesen hátra, ti nem tudjátok meg a titkot, amit kihasználni a magatok érdeke. Ti nem tudjátok, ostoba szerelmes vakságtokban nem vettétek észre azt, hogy aki a kenyeret szegi minden nap kétszer, az a szép asszony kitüntette. Ha neked az én távozásom után azt fogja mondani a szép asszony, hogy ezentul Pásztor ur lesz szives kenyeret szegni, az egyszersmind azt is jelenti, hogy jogod van a szép asszony csókjához, gömbölyű karja öleléséhez. Oh gyerekek, hogy ti ilyen ostobák vagytok. Ti itt sóhajtoztatok és nem tudtátok, hogy az alatt háromszor is változott az, aki nektek a kenyeret osztja, s aki a szép asszony csókjait kapja.

Nevetett, a fejét csóválta és mondogatta:

— Gyerekek, gyerekek, hogy ti ilyen bambák voltatok.

— Nem hiszünk neked, hazudsz — süvöltött a kis Szekeres. — Bizonyítsd be.

— Nos hát nézzétek — mondta és kimutatott az ablakon — ott a lugas alatt, látjátok

Két új törvényjavaslat tervezése.

— A közigazgatás államosítása és a választójog. —

Távíratú tudósítás.

Budapest, április 11.

Budapestről jelentik: Egy fővárosi estilap értesülése szerint a belügyminiszteriumban lázasan dolgoznak két törvénytervezeten. Az egyik a közigazgatás államosításáról, a másik az általános választójogról szól.

A közigazgatás államosításáról szóló törvénytervezetet bizottság készíti elő *Jakabffy Imre* államtitkár elnöklése mellett. Mellette *Bosnyák Zoltán* miniszteri tanácsos dolgozik. A tervezet a közigazgatási tisztviselők közjogi helyzetét a következőképpen szabályozza.

Először, mint ahogy eddig a főispánt, ezentul a alispánt is a király nevezné ki a kormány előterjesztésére.

Másodszor, a megye többi tisztviselőit a törvényhatósági bizottság választja, de a választást a kormánynak jóvá kell hagynia.

Harmadszor, ha a kormány vagy a belügyminiszter visszautasítja a választást, új választás rendelőndő el, s ha a törvényhatósági bizottság három ízben egymásután ugyanazt a jelöltet választaná meg, szóval passzív rezisztenciát tanúsít, a megüresedett állást a kormány tölti be.

Negyedszer, az alispánokat a VI. fizetési osztályokba sorozzák, néhány kivételével, akik miniszteri tanácsosi rangban a V. fizetési osztályba kerülnek.

Ötödször, a főjegyzőket, főszolgabírákat, árvaszéki elnököket a VII., a szolgabírákat és aljegyzőket a VIII. fizetési osztályhoz sorozzák.

Hatodszor, a belügyminiszterium tisztikarát a vidéki tisztviselő karból kiegészítik, a mi előléptetés számba menne.

Hetedszer, a vidéki városok rendőrségeit államosítanák.

Nyolcadszor, a községek adminisztrációja kicsiben ugyanaz lenne, mint a megreformált megyéé.

A második törvénytervezetet, a választójogit *Németh Károly dr.* államtitkár készíti elő, az általánosság, egyenlőség és részben titkoság alapján. Általános lesz az új választójog annyiban, hogy a szavazók számát kétmillió kétszázézerre felelelik; egyenlő lesz, mert

mindenkinek csak egy szavazatra ad jogot, titkoságát azonban csak a városokban tervezi a kormány.

Közgyűlés előtt.

— Az előkészítő tanácsülés. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 11.

Sok érdekes és fontos ügygel kell holnap a törvényhatóságnak foglalkoznia a megtartandó közgyűlésén, melynek tárgysorozatába majdnem hatvan pont van felvéve. Értesülésünk szerint még a napirend előtt is lesz felszólalás. Az olasz nemzeti jubileum alkalmával Turin város tanácsához intézendő üdvözlő távirat napirend előtti felszólalás alakjában kerül a közgyűlés elé.

A tanács ma *Urbán Iván* főispán elnöklésével délelőtt tizenegy órától délután fél három óráig tartó ülésében foglalkozott a holnapi közgyűlésen tárgyalásra kerülő ügyekkel és javaslatait megállapította. A városi tisztviselők fizetésrendezési tervezetét a szervező bizottság a miniszter kívánalmainak megfelelően dolgozta át és ezt az új tervezetet változtatás nélkül elfogadásra ajánlja a tanács is. Ezzel összefüggően előterjesztést tesz az államsegély felhasználására és azt javasolja, hogy az esetleges felesleget közegészségügyi, első sorban a gyermekkorház céljaira fordítsa a város. — A *Munkás-Otthon* kérelmére újabb telek adományozással óhajtja a tanács ezt a szociális intézményt támogatni és azt javasolja, hogy az építkezéshez még szükséges 146 négyszöglet engedje át a törvényhatóság. — A kulturpalota építése kezd nem mindennapi érdekeségű közigazgatási furcsasággá fejlődni. A mi nap a téglá miatt volt baj és holnap már ismét napirenden van. Még a pincéket ássák és ime már a kupolánál jelentékeny több költség megszavazását hozza javaslatba a tanács. *Kitünt* — mondja a mérnöki hivatal jelentése — hogy a kupola sulya oly hatalmas, hogy a cementet sokkal erősebb keveréssel kell alkalmazni (1:3:5), mint az eredetileg (1:2:5) tervezve volt. Román cement helyett pedig portland cement használandó.

— Ezt csak tudhatták volna a szakértők a tervezésnél? — jegyezte meg *Urbán Iván* főispán igen helyesen.

Erre a kérdésre ugyan feleletet nem ka-

pott és a tanács azt javasolja, hogy a közgyűlés szavazza meg a több költséget.

— Miből? — kérdezte *Vannay Gyula* tanácsnok, nincs rá fedezet, mert a megállapított költségek éppen csak hogy futják.

— Majd a megtakarításokból — volt a felelet.

Ismertjük már ezt a bő bugyellárist, melyből rendszeren huszonöt évre előre szoktak költenek.

Holnap különben a jéggyárnál mutatkozó nyolcezer koronás több költséget is meg kell szavazni.

Az erzsébetvárosi és gáji kiscsárdák között az aradmegyei gazdasági egyesület fajteheneket és kocákat oszt ki részletfizetésre. A város szavatosságát vállal az egyesülettel szemben és a kiosztáshoz a törvényhatóság bizottságokat küld ki.

A Gizella-tér és a ségai temető parcellázását javasolja a tanács és a telkek négyszöglet négy koronában állapítja meg.

Tisza Kálmán Budapesten felállítandó szobrához adakozásra szólította fel a főváros Aradot. A tanács ötszáz koronát hoz javaslatba.

Az aradi jogászegylet kérelmére 200 koronát javasol az Aradon rendezendő országos jogász ülés költségeinek fedezésére.

A budapesti forgalmi bank r. t. azt kéri a várostól, hogy a *Drágán* völgyben létesítendő villamfejlesztő telepének felhasználásával a társulattól vegye a városi szükségletek ellátására a villamos erőt. Ezzel kapcsolatosan a lóvasutársaság azt kéri, hogy míg ebben a kérdésben a város nem dönt, függeszse fel a lóvasut átalakításának tárgyalását. A tanács azt javasolja, hogy a közgyűlés adja ki az ügyet a lóvasuti bizottságnak, egészítse ki azt néhány taggal és utasítsa, hogy késedelem nélkül kezdje meg a tárgyalást a bankkal, nehogy a lóvasut kérdése halasztást szenvedjen.

Mint hogy az autobus üzemnél tünőfélben van a deficit, azért — felelelik a bérlet-jegyek árát hatról nyolc koronára. A tanács pártolja ezt a javaslatot, mert úgy találja, hogy a bérletek túl olcsón utaznak.

A városi jéggyárral szerződött nagy fogyasztók kérték a szerződés felbontását, mert a hatósági jéggyár árai magasabbak, mint a természetes jégé. Mint hogy *Groszman Jakab dr.* olyan ajánlatot tett a városnak, hogy ő úgy a nagyfogyasztókat, mint a magánosokat műjéggel olcsóbban látja el, mint a város tehetné, a tanács azt javasolja, engedje ki ez évre a szerződött feleket a kötelezettség alól és a jéggyárat ne helyezze üzembe.

A közoktatás ismét több százezer korona áldozatot követel a várostól. A felső leányiskola bővítéséről van szó. A közoktatásügyi minisztertől a törvényhatóság a polgári leányiskola bővítéséhez államsegélyt kért. Meg is adja a miniszter, ha a város a felső leányiskolát is bővíti és megépíti az internátust. Ez 750 ezer koronába kerülne. A tanács most azt ajánlja, hogy irjon fel a közgyűlés a miniszterhez, igérje meg a felső leányiskola bővítését, de kérje, hogy az internátust az állam építse fel. Ez három-négyszázézer korona megtakarítást jelentene.

A Városi kávéház átalakításának a pénzügyi megoldása megváltozott a mai tanácsülésen. A pénzügyi és építészetügyi bizottságok tudvalevőleg a következőképpen ajánlják a megoldást: Az átalakítás legfeljebb nyolcvanezer koronába kerülhet. Ebből huszezer koronát a város fektet be, de a tulajdonos ezt 17 év alatt a felémelt házbérrel fizeti vissza. Tizenötezer koronát befizet a városi pénztárba, mint fond-perdüt. A még szükséges negyvenezer koronát a bérlet

azt a kis világos foltot. A szép asszony ablakából odavetődik a fény. Én most kimegyek. Vegyék el az érákat. Ot perc alatt el fog tűnni. Én mondom s ha ez megtörténik, akkor binnetek kell, amit mondtam.

Kiment. Végig kopogott a rozsköves folyosón, mi pedig lestük elfojtott lélegzettel a kis világos foltot. Két perc sem telt bele, sötét, siralmasan sötét lett a folt. A kis Szekeres belebujt a párnájába és szepegett, mi karomkodni szeretünk volna, de hallgattunk és hallgattunk akkor is, bár ébren voltunk még, amikor késő hajnalban *Bálint* suttomban beszökött az ajtón.

Egy hét múlva aztán elment s másnap a szép asszony kedveskedve a karomra tette a kicsike, karikagyűrűs kezét és amint *Bálint* megjósolta, azt mondta:

— Kedves *Pásztor ur*, ezentul majd ön lesz szives a kenyeret megszegni ...

A göthös *Dömötör* prínci köhécselt egyet és nyugodtan kanalazta az aransárga levest, ti pedig irigykedve bámultatok rá. A kis Szekeres mélyen, szerelmesen sóhajtott.

Mindezek eszembe jutottak most, hogy tíz év után végigmentem a rozsköves folyosón. *Dömötör* prínci nagyon öreg lett és még göthösebb, az asszony is elterült, de a haján meglátszik, hogy erősen festi. Sokat beszél és nagyon kordában tartja az urát.

— Bizony a maguk princije — mondta nekem — szegény már nem tud a gazdaság után járni. Minden az én gondom. Még épen-séggel nem volna baj, ha legalább olyan derék köteleltségű irnokaink volnának, mint maguk voltak, kedves *Pásztor ur*. De a mai fiatalság ...

És nagyot sóhajtott. Mind a ketten elgondolkodtunk ...

A levest hozták. Az igazi, régi pompás aransárga, gőzölgő levest. Jöttek az irnokok, köszöntek és leültek. Leves után egy nyurga, hirtelenszöke fiatalember fölkel és ment a pohárszék felé. Buta, unalmas köteleltségűdással nyult a cipő felé, megvágta és egykedvűen osztotta szét, a gyönyörű hófehér kenyérszeleteket. A többiek mint ha egy kicsit fölvilványozta volna ez az eset. Komikusnak találták a dolgot és mosolyogtak rajta. Az egyik éretlen tacsó elég illetlenül, szemérmetlenül oldalba is lökte a másikat.

Az öreg azonban csak úgy kanalazta most is az aransárga levest, mint harminc esztendő előtt. Ami pajkosság pedig a dologban van, már észre is vehetted, az, hogy *Dömötör*éknél a kenyérszegésnek most is szimbolikus jelentősége van.

Most tíz esztendő után.

fekteti be, de a felemelt házbérből levonja a negyvenötezer koronáért fizetendő tőkétörlesztés és kamat összegét. Végeredményben a város 2110 koronával kapna kevesebb bért, de már most jutna egy modernizált bérhelyiség birtokába. A tanács változtatott ezen a számításon. Azt óhajtja, hogy a bérlő huszezer koronát deponáljon, mint *fond-perdüt*. Az ötezer koronával többet adna a városnak és ezáltal ugyanennyivel kevesbednék az általa bérrrel törlesztendő összeg, úgy, hogy a város nem 2110, hanem 1610 koronát vesztené csak évi bérben. A mai nap folyamán egy újabb ajánlat is érkezett a kávéháza. Láng Ferencné egy beadványt intézett a tanácshoz, melyben nyolcvan ezer korona átalakítási költség befektetésére kötelezi magát, ha Fürst János szerződésének lejártakor, 1916-ban a város neki adja bérbe az üzletet. Ötezer korona biztosítékot mellékel az ajánlatához. A tanács beterjeszti a közgyűlésnek ezt a prozociót is, de azt javasolja, hogy ne fogadja el, mert öt év alatt teljesen devalválódhat a Városi kávéház értéke, ha nem reneválják és lehet, hogy az ajánlattévő veszni hagyja az ötezer koronát, semhogy átvegye és nyolcvan ezer koronával felfrissítsen egy olyan helyiséget, melynek üzleti forgalma és értéke tetemesen súlyed.

A megbüntetett bíró.

— Balogh Béla — a bírói karhoz. —

Távirati tudósítás.

Szabadka, április 11.

A Haverdapör híhedt bírja, Balogh Béla szabadkai törvényszéki bíró ismét beszélt magáról. Tudvalévő, hogy Balogh bíró különös személyi gyűlölet irányította a Haverda-pörben és emiatt a Kuria nem is engedte meg az ügynek Szabadkán való letárgyalását. Balogh a pör folyamán cikket írt, amelyben az esküdtek véleményét előre befolyásolni akarta oly módon, hogy azok Haverdákat bűnösnek mondják ki.

Ez a cikk aztán azt eredményezte, hogy a szabadkai törvényszékről elvitték a híres pör iratait és Szegeden, majd pedig Budapesten tárgyalták le. Balogh bosszu cikkének legfontosabb részei ezek:

A magyar sajtó jó része érdekesnek találta ilyen, szinte undorító miliójü ügyben a vádlottak érdekében való pártos állásfoglalást egész odáig, hogy az ügyben törvénytevő tanács egyik tagját — csekélységemet — (s velem s általam a törvényszéket s egyben sok-sok ellenségünk gaudiómára a magyar jogszolgáltatást) botrányok okozójául tüntetve föl, meghurcolja, megrágalmazza. Mint bírónak, nincs módomban magam ellen eljárást kérni, hogy tisztázzam magamat. Megvédeni magamat? Sajtópör után? Az Isten őrizzen meg engem, (ha ugyan nem őriz meg ettől jóleve a minisztérium), de őrizze meg még felebarátomat is...

Érthetőnek fogja tehát találni bárki, hogy a mikor a sajtóban a mellett a nagy apparátus mellett, anivel ebben az ügyben dolgozott, egyetlen védő szó se emelkedett a törvénytevő bíróság s sárbarántott tagja (csekélységem) mellett: ezt a szót, most, hogy az ügy újra való tárgyalása előtt állunk, kénytelenségből én emelem, kérve minden tisztoséges ember figyelmét s appellálva igazságérzetére.

Botránynak mondják a Jánosi „memoár“-jainak fölolvását, — meg hogy ez nem a nyilvánosság kizárásával történt, — s botrányosnak, animozitásnak stb, hogy a törvénytevő tanácsa Haverda Máriára vonatkozóan a gyilkosságban való bűnsegítség mellett egy súlyosabb beszámítás bűncselekményre, a fölbujtásra is kérdést kívánt a határozott az esküdtekhez intézni.

Hát állapítsuk már egyszer meg, mik is azok

a Jánosi-féle „memoár“-ok. Jánosi, miután a maga bűnösségét boismerte s a Browningot eladta s miután Haverda Mária és Vojta Antal bűnösségére vonatkozó terhelő vallomását a vizsgálóbírónál megtette, s miután közben istenhez térve, meggyónt volt — írta a memoárokat, vizsgálóbíró előtti vallomása kiegészítésül, kibővítésül. A védője tudtával, aki papírral s írószerrel ellátta. S Jánosi írt négy példányban memoárt. A főtárgyaláson három szerepelt ezek közül: egyik, amely az iratoknál van, a másik, amely a védőjénél. Szó-ról-szóra egyezők. A harmadik az egyik elmeszakértőnél van; a negyediket (egy négyszázoldalast) a védő tette a bíróság asztalára.

Hogy ezeknek a memoároknak mi a bizonyító ereje, arra talán elég annyi, hogy Jánosi ezekben nagyfokú intelligenciával s választékos stílusban, oly megkapó közvetlenséggel, szinte filozófikus mélységgel, lendülettel írja le a bűncselekményt, körülményeit s előzményeit, gyűlölettel s megvetéssel Vojta iránt — aki őt „Mariská“-val megcsalta s tele méltatlankodással e miatt, de mégis mély rokonérzettel és részvétellel „Mariska“ iránt, hogy minden szava szinte loheli az igazságot. S beleszó elbeszélésébe oly tárgyilagos és egyéb adatokkal bizonyítható körülményeket s mindezekhez oly lélektani magyarázatokat ad s oly pragmatikus okfejtést fűz, hogy szinte lehetetlen, hogy az ember lelkébe az elbeszélés igaz voltához kétség férközzék.

E memoárok — mint lefoglalva születettek — a bűnpör iratai. E memoárok Jánosi vallomását tartalmazzák oly alakban, amely alakban vádlott vallomásával vád ritkán operálhat. A törvény szerint, ha a vádlott vizsgálati vallomását visszavonja (mint jelen esetben), az a tárgyaláson életbetartandó, vagy fölolvasható.

Botrány tehát, hogy a memoár fölolvastatott? De — azt mondják — botrány volt, botrányhajhászás, meg nem tudom, még mi (s természetesen mindez az én pézsemről, szavazó tanácstag részéről), hogy a memoárt nyílt ülésben olvastuk föl. Én pedig azt mondom, hogy botrány lett volna, ha a mellett a bűnpörbeli érték és jelentőség mellett, a mivel a memoár bír, föl nem olvastatik és pedig nyilvánosan.

Hisz ebben úgy adja elő Jánosi a vádlott társai, különösen pedig a Haverda Mária szerepét, hogy ez az előadás méltó arra, mikép a kecségetés által való rábírásnak — fölbujtásnak — életből merített példajaként a jogtanár katedráján használtassék föl!

Az elmeszakértők hosszas megfigyelés alapján elaborátumot készítettek a bíróság számára a vádlottak elmeállapotára vonatkozólag. S a vélemény Jánosiról s Vojtáról az volt, hogy teljesen épelméjűek és akaratuk szabad elhatározó képessége korlátozatlan, Haverda Máriánál pedig szintén teljesen ép elmét állapítottak meg, de egyben az akaratelhatározás szabadságának kisebb mértékű korlátozottságát azon az okon, „mert leánykorában udvarlója volt (?) s a nap legnagyobb részét lovagja, tisztelője társaságában töltötte (?), hogy akaratán kívül másnak lett felesége (?), hogy szüleivel meghasonlott, amely állapot anya és leánya közt gyűlöletté fajult, hogy Budapesten állandóan könnyelmű életet élt, költségeivel az adósságok tömegébe súlyed, hogy többrendbeli szerelmi viszonya volt: e körülmények alkalmasak voltak arra, hogy a különben épelméjű nő szívének nemesebb érzelmei oltompuljanak, hogy erkölcsi érzetei és etikai fogalmai lassankint hézagossá, fogyatékosná legyenek, hogy ezeknek a helyét szivtelenség, gyűlölet és boszuvágy töltse be, hogy cselekedeteiben az etikai vezérfonalat majdnem teljesen elveszítse.“ A főtárgyaláson aztán ugyanezek az elmeszakértők megváltoztatták véleményüket.

Jánosiról azzá változott az egyik véleménye, hogy ő ugyan épelméjű, de „akarata szabad elhatározási képességében annyira korlátozott, hogy e korlátozottság annál nagyobb, mennél nagyobb eslekedetet akar véghezvinni.“

Haverda Máriáról pedig odaváltozott a véleménye, hogy „akarata szabad elhatározásában nagy mértékben korlátozott, annyira, hogy közel áll ahhoz, hogy akaratának szabad elhatározási képessége megszűnt.“

Ha „csak“ szavazóbíró is az ember, csak nem azért ül ott, hogy mindent, de mindent, még *ily megtévesztő szakvéleményt* és leletet is le-meyljen, s lenyelni engedje az esküdtekkel!

Hiszzen talán még egy „szavazó“-nak se szabad szó nélkül eltűrni, fölvilágosítás nélkül hagyni azt, ami az egyik elmeszakértőn megcségett, hogy tudniillik az esküdteknek nem azt adja be Jánosi elbeszélése gyanánt, hogy ő vádlottársai fölbujtása és segítsége mellett előre megfontolt szándékkal lőtte le özvegy Haverda Boldizsárnét — a hogy pedig ezt neki Jánosi a vizsgálat folyamán úgy szóval, mint memoárjában előadta — hanem úgy, ahogy Jánosi vallomását a főtárgyalás során módosította, hogy tudniillik ő ki akarta az anyát leányával békiteni, — e végből jött le Szabadkára, — s csak úgy, csak szinte véletlenül, szinte akaratlanul süttötte rá pisztolyát áldozatára!...

Emiatt a Kuria fegyelmi tanácsa *másodfoku fegyelmi büntetéssel sújtotta*. De Balogh sehogyse akarja belátni, hogy a Kuria őt jogosan ítélte el és mindenképen szeretné ügyét fölvenniteni.

Az ítélet jogerős, azon változtatni nem lehet. Balogh Béla most még is flastromul azt szeretné, ha az országos bírói egyesület ügyét magáévé tenné s úgy kezelné, mint a bírói karon esett sérelmet.

Balogh a napokban erre vonatkozólag memorandumot adott át Grecksák Károly dr. kuriai bírónak, az Országos bírói és ügyészi egyesület elnökének. Ebben azt állítja, hogy a szegedi tábla — mely fegyelmileg ítélkezett felette — többféle szabálytalanságot követett el ellene.

A szabálytalanságokat Balogh bíró abban találja, hogy ügyében körülbelül egy *esztendőig vizsgálat folyt*, holott erre szükség nem volt, mivel a fegyelmi egyszerű jogi kérdés miatt indult ellene. Azt mondja, hogy a vád teljesen törvényellenes, ami az ellene beadott vádirat indokolásai is kitűnik, mert sem a kötelelességességét, sem más mulasztást nem tudtak róla megállapítani. Azt is sérelmesnek találja Balogh bíró, hogy bár kötelelességességben mondották ki vétkesnek, de azt a Kuria sem mondta meg, hogy mivel szegte meg kötelelességét.

VIDÉK.

A közigazgatási gyakornokok tanítása. Eperjesről jelentik: *Tahy József* Sárosvármegye alispánja, tekintettel arra a panaszra, hogy a közigazgatási tanfolyamra jelentkezők túlnyomó része a közigazgatási teendőket nem ismeri, mert a jegyzők rendszeren lemásolással és irattárkezeléssel szokták foglalkoztatni, körrendeletet intézett a szolgabírákhoz és a községi körjegyzőkhöz, utasítva őket, hogy a gyakornokokat a közigazgatás elemeire tanítsák meg és a községi közigazgatás minden ágában foglalkoztassák. A főszolgabírónak egyidejűleg köteletségükre tette, hogy a községi és körjegyzőket ezen tevékenységükben ellenőrizzék.

Két világrész kalandora.

— Aki fejedelmeket csalt meg. —

Távirati tudósítás.

Páris, április 10.

A francia külügyminiszteriumban leleplezett kémkedési affér óriási izgalomban tartja az országot, mert Maimon, a letartóztatott külügyminiszteriumi hivatalnok által az orosz kormány kezébe juttatott okmányok úgy tüntetik fel a francia kormányt, mintha az szövetségét, Oroszországot be akarta volna csapni a bagdadi vasut építésénél.

Maimon Bernát, aki eme legújabb kémkedési ügy homlokterében áll, a jelenkor egyik legérdekesebb kalandora, valóságos modern Casanova, aki világhírű mintaképe módjára világpolitikát csinál, egy időben dolgozik minden párt részére és minden párt ellen, nagy pénzügyi vállalatokat és államkölesönöket ütnyelbe, és emellett ideje és kedve van a legvakmerőbb szerelmi kalandokra is. Lisszabon, Madrid, Páris, London épügy ismeri őt, mint Szentpétervár és Konstantinápoly. Csak expreszvonaton utazik, a legelőkelőbb szállodában lakik, ma milliomos, holnap szegény koldus.

Téves az az állítás, hogy Maimon arabiai születésű angol alattvaló. Csak igen kevesen tudják, hogy a bölcsője Galicia földjén ringott. Gyermekkorában került Arábiába. Az alkalmazkodásnak valóságos művésze, beszéli és írja valamennyi európai és keleti nyelvet, görögöt és latint, mesés műveltségű, határtalan tudású. Arabul például annyira tökéletesen tud, hogy a bensülött arab tudósok sem mertek vele vitába elegyedni. A koránt és a bibliát épügy betéve tudja, mint Dante, Schiller és Shakespeare műveit. Órák hosszat citál eredeti szöveget anélkül, hogy megakadna. Az ilyen szellemnek érthetően szűk lett Arábia.

Konstantinápolyba került, s csakhamar mindenki ismerte, s az angol követségen persona gratissima lett. Ugy, mint ahogy titkos összeköttetéseket tudott teremteni ezzel, ép annyira lett befentes a többi követségen is, de különösen Abdul Hamid szultán udvarában. A Jildiz kioszk első titkára akarát nélküli eszköze volt Maimonnak. Ha ez a szultán palotájából távozott, akkor szakadatlanul érintkezett levél, vagy küldönc útján a Jildizzel. Valószínű, hogy Maimon elsősorban Anglia érdekeit szolgálta, de nem kizárólagosan. Az egész világ részére teljesített kémiszolgálatot, de nem csupán anyagi haszna miatt, hanem mert vérében van a politikai intrika. Abdul Hamid előtt óriási tekintélye volt és a szultán vakon bízott benne, dacára, vagy pedig épen azért, hogy az ifju-törökökkel is intim viszonyban állott.

Maimon nemcsak lángelméjű politikai ügynök, hanem zseniális finanszié is. A portugáliai köztársaság születése napján egy koncesszió kijárásánál 700.000 frankot keresett. Törökországban az ifju-török mozgalmat arra használta fel, hogy milliókat harácsoljon össze. Kedvence terve az volt, hogy megépítse a bagdadi vasutat, de meg kellett érnie, hogy Törökország, Németország és egy angol-orosz társaság között osztotta meg az építési engedélyt. Maimon már minden előkészületeket megtett arra, hogy tervét megvalósítsa, de Vilmos császár konstantinápolyi és jeruzsálemi utja áthúzta a számítását. A császár személyesen járt el a szultánnal, és megszerezte német vállalkozók részére a bagdadi vasut építési engedélyt.

Maimon ekkor eltűnt Konstantinápolyból mert teljesen tönkrement. Nem tudják, hogy az utóbbi esztendőben mivel foglalkozott. Azt hitték, hogy elveszett. Most Párisban tűnt fel

és az ismert diplomáciai aktalopásban szerepel.

Mint beavatott párisi forrásból jelentik, Maimon nem annyira eme külügyi titkos iratok kiszolgáltatása miatt vált veszedelmessé a diplomáciára nézve, hanem inkább *naplói* miatt.

A párisi rendőrség megtudta, hogy Maimon feljegyzései alkalmasak arra, hogy fellebbentsek a fátyolt a diplomácia kulisszái mögött történt igen sok olyan eseményről, amelyek egész más színben tüntetnek fel a görög-török háborút, a krétai kérdést, az orosz-francia egyezséget, mint ahogy ma a kívülállók ismerik.

Kétszázézer koronás illetépanama.

— Csaló pénzügyőrök. —

Távirati tudósítás.

Oravicza, április 11.

Február közepe óta a pénzügyőrök valószínűleg megszállották Oravica krassószörény-megyei községet és az oravikai járáshoz tartozó falvakat. Négy, különféle pénzügyigazgatósági kerületből küldött felügyelő vezetése alatt harminc-negyven szemlész tart vizsgálatot az oravikai biztosság kerületén, a melyhez az oravikai és kákófalvai pénzügyőri szakaszok tartoznak. A vizsgálat egy névtelen följelentés nyomán indult meg, a mely a pénzügyminiszteriumhoz érkezett és már eddig is igen jelentős eredményekre vezetett. A vizsgáló biztosság fölfüggesztette s részben lecsukta az oravikai pénzügyi biztosság személyzetét, mert sok évre visszamenő, rendkívül súlyos szabálytalanságoknak, sőt egyenes visszaélésnek jött a nyomára s a kincstár felbeesülhető kárát eddig is több százézer koronában állapította meg.

Február 17-ikén két ur szállt meg az oravikai Korona-szállóban. Az egyik Bohunek temesvári pénzügyőri felügyelő volt, a másik Amras pénzügyőri biztos. A pénzügyőri lakatnyába mentek, bemutatkoztak Goriupp Ödön biztosnak, átnézték az iratait, őt is kihallgatták és ezzel — a pénzügyminiszter nyílt rendelete alapján — megkezdték a vizsgálatot. Elsősorban az engedély nélküli szeszélarusítás; másodsorban a kisüstön való szeszfőzési engedélyek tárgyában.

Az előbbire vonatkozólag ott, Oravicán is meggyőződhetek a vizsgálat szükségességéről. Több kereskedő, a hanyag ellenőrzés következtében, csakugyan nem tartotta be a szabályokat. Ezeket a kereskedőket Bohunek felügyelő mindjárt az első napokban megbírságotlalt tiztől-öttszáz koronáig.

Csak ezután terjeszkedett ki a vizsgálat a környékre, a hol a kisüstön főtt pálinka körül bukkantak nemcsak szabálytalanságra, hanem súlyos visszaélésekre, csalásokra is. A szeszfőzés állami ellenőrzés alatt áll és annak, aki szeszt akar főzni, bárcát kell váltania az adóhivatalnál. Az ilyen szeszfőzési bárcáért az illeték egy 200 literes üst után 24 órai időtartamra 30 korona.

A pénzügyőröknek kötelességük ellenőrizni, hogy a szeszfőzés az engedélyezett időn túl meg ne történhessék és ezért a kifőzött üstöket használat után lepecsételik. Illetőleg csak kellett volna lepecsételniök, de az oravikai biztosság területén nem pecsételtek le. A parasztek bátran főzhettek napokkal az engedélyezett idő után is, mert a pénzügyőrök nem mentek el hozzájuk az üstöket lezárni, vagy ha mentek is, néhány koronával megvesztegethették őket.

Igy ment ez Románoravica, Románcsiklova, Rakitova, Grehová, Bróstyán, Majdan,

Kakófalva, Agadics, Csudafalva községekben és egyebütt, ahol az oravikai biztosság legényei ügyeltek fel. Tavaly körülbelül ezer bárcát adtak ki s befolyt ezért az adóhivatalba 50-60 ezer korona. A vizsgálat pedig megállapította, hogy csaknem minden esetben négy-öttször főztek többet, mint amennyi engedélyt váltottak, úgy hogy a kincstár károsodása ezidén legalább kétszázézer korona.

Mikor már elég adatot gyűjtöttek, az oravikai biztosság egész személyzetét, Goriupp Ödön biztossal az élén, fölfüggesztették állásától.

De ez nem volt minden. Április 6-ikán este bevitték az oravikai honvédségi fogházba Goga Trandafir kákófalvai szemlész, két nappal később Radó Márton oravikai szemlész, a kiket a pénzügyőri szolgálati rendtartás alapján vizsgálati fogságba helyeztek. A legutóbbi szombaton ugyancsak a honvédségi fogházba vitték Keresztes szászabányai szemlész. Szeremley Tibor fővigyázó Fehértemplomban van vizsgálati fogságban több pénzügyőrrel együtt. Letartóztatottak azonkívül több pénzügyőrt Opanlán, Ujaradon is, mert csaknem minden finánc, a ki Oravicán szolgált, ludas volt a vizsgálóelésekben.

Véres epizódja is volt a vizsgálatnak. Március 31-én Zsigmond fővigyázó vallomást tett Bohunek felügyelő előtt társai ellen. A szerencsétlen ember azután másnap hajnalban felvágta mindkét karján az ereket. Az őrzésére kirendelt pénzügyőr már csak akkor vette észre az esetet, mikor Zsigmond csuklójából ömlött a vér. Előhívták Manginea János járáservost, aki bekötözte Zsigmond sebeit. A vérvesztéstől alélt embert két pénzügyőr közrefogta s a falun át, több mint három kilométeres hepehupás, sáros uton, gyalog vitték az állomásra, hogy a fehértemplomi csapatkórházba szállítsák.

Mire kiértek az állomásra, Zsigmondot úgy kellett feltenni a vasuti kocsiába.

A további vizsgálat során legutóbb a Bartos-féle ecetgyár került sorra s a vizsgálat eredménye az lett, hogy a fehértemplomi törvényszéknél bekebeleztek 40.000 koronát az ecetgyár épületére, a birságalap javára. Az ecetgyár ugyanis szintén súlyosan megkárosította az államot.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Más asszonya. Fodor Sándor makói földesgazda szemet vetett Pap Antal feleségére. Az asszony nem mutatkozott hajlandónak Pap komoly, de semmi esetre sem tisztességes ajánlatait elfogadni és emiatt Pap még jobban áhított a szép asszonyra. Minden alkalmat fölhasználta, hogy a szép asszony közelébe férközhessen. 1909. őszének egyik napján, mikor tudta, hogy Pap nincs odahaza, meglepte Papné és szerelmet akart tőle kicsikarni. Papné erősen tiltakozott a brutális eljárás ellen, de az erős embert nem tudta megfélemlíteni. Fodor már a szép asszonyt ölelgette, mikor Pap hazaérkezett. Az utolsó pillanatban rontott be Pap a szobába, revolverével kétszer a levegőbe lőtt. Fodor megijedt és megadta magát. Am Papnak ez nem volt elég, hanem a feleségétől kapott furkósbottal alaposan eldöngette a nőhódítót. A szegedi törvényszék büntetőtanácsa Pap Antalt és feleségét súlyos testi sértés büntetéseért vont felelősségre. Pap Antalt ezért három havi fogházra ítélte, míg feleségét fölmentette a bűnösség vádjá alól.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: *Borgia Lukrecia*, dráma. Jászai Mari vendégjátéka. C) bérlet.
Csütörtök: *Tolonc*, népszínmű. Jászai Mari vendégjátéka. A) bérlet.
Péntek: Nincs előadás.
Szombat: Nincs előadás.
Vasárnap: *Este: Cigányszerelem*, operett. 25-ik jubiléja előadás.

* **Jászai Mari vendégjátéka.** Egyik legnagyobb szerűbb szerepében, Elektrában lépett fel ma este a nagy tragika ismét óriási érdeklődés mellett. Csodálatos művészete teljes pompában bontakozik ki ebben a megrázóan tragikus szerepben és mélyes hatást gyakorol a publikumra. Visszafojtott lélekzettel hallgatta az ezerfőnyi közönség Elektra megrázó sirárait, melyek Jászai Mari ajkairól szinte idegrázó erővel hatnak. A felvonások végén felhangzó tetszésnyilvánítások szó szerint ünneplés számba mentek és a lelkes közönség tapssal töltötte ki a felvonás közöket. Gondos előadásban került színre Elektra. *Kápolnay Juliska* szépségével büvölte el a publikumot. *Harmath Józsa*, *Novák Irén*, *Benkóné* és *Kesztler* járultak érdemesen az est sikeréhez. *H. G.*

* **Növendék hangverseny.** Az Aradi Zene-Conservatorium április 23-án, vasárnap délután fél 5 órakor, saját helyiségében, (Szabadság-tér 21.) növendékeivel hangversenyt tart. Szíveségből közreműködnek: *Robitsek Samu*, *Bing János*, *Kell József dr.*, *Kell Rezső* és *Goldzieher Pál* urak. Belépőjegyek: 2 és 1 korona árban a zene-konzervatórium irodájában (4-5 óra között) előjegyezhetők, és a hangverseny napján a pénztárnál kaphatók. A tiszta jövedelem a Konzervatórium tandíjmentes növendékei segélyalapjára fordítatik. A hangverseny műsora a következő: 1. *Beethoven*: Symphonia (Eroica) I. tétel, előadja: *Löwy Irén*, *Bródy Erzsébet*, *Kell József dr.*, *Kell Rezső*, *Robitsek Samu*, *Goldzieher Pál* és *Müttermüller József*. 2. *Beethoven*: Szonáta Es dur I. tétel, zongorán előadja: *Spielman Böske*. 3. *Major*: Zongora hármas, előadja: *Szenes Lici*, *Kell József dr.* és *Müttermüller József*. 4. *Beethoven*: Változatok, zongorán előadja: *Fényes Boriska*. 5. a) *Brahms*: Liebestreu b) *Schubert*: Di liebe Farbe c) *Gounod*: Ave Maria, éneklő *Györgyössy Böske*, gordonkán kíséri *Goldzieher Pál*. 6. *Beethoven*: Hangverseny C dur I. tétel, zongorán előadja: *Salgó Pirike*, kísérik: *Kell József dr.*, *Kell Rezső*, *Robitsek Samu*, *Goldzieher Pál* és *Müttermüller József*. 7. a) *Beethoven*: Szonáta F. moll I. tétel zongorán előadja: *Dömötör Margit*. b) *Mendelssohn*: Caprice A moll, zongorán előadja: *Bródy Erzsébet*. 8. *Schubert*: Forellen Quintett. Változatok és rondo, előadja: *Szenes Margit*, *Kell József dr.*, *Kell Rezső*, *Goldzieher Pál* és *Müttermüller József*. 9. *Liszt*: Tarantella. Venetia e napoli, zongorán előadja: *Benczedy Irma*. 10. *Dalok*: éneklő: *Bing János*. 11. a) *Beethoven*: Isten dicsősége b) *Kücken*: Barcarolla, éneklő: a konzervatórium énekkar.

* **Kurz Zelma afférje.** Bécsből jelentik: Ma ismét kihallgatáson volt *Kurz Zelma Montenuovo* főudvarmesternél és az operától való elbocsátását kérte, mert szerződése 1913-ig köti az állami intézethez. *Montenuovo* azt mondta a művésznőnek, hogy ezt a kérést nem teljesítheti; egyben elismeréssel nyilatkozott *Kurz Zelma* művészetéről.

* **A tolonc.** Csütörtök este bucsuzik Jászai Mari az aradi közönségtől. Egy eddig Aradon el nem játszott szerepében lép fel a nagy tragika.

* **Jászai Mari mint Borgia Lukrecia.** A Nemzeti Színház nagynevű művésznője szerdán este egyik legnagyobb szerű alakítását játssza el. Jászai Mari ezt a hatalmas alkotást már két évvel ezelőtt eljátszotta Aradon és felejtetlen emlékeket idézett elő a művésznőért rajongó aradi közönségben. Szerdán este ismét bemutatja ezt a nagy konturokkal megrajzolt drámai alakítást. A dráma többi szerepeit a társulat legjobb erői játsszák.

* **A Babuska bemutatója.** Pénteken és szombaton az aradi színházban nem lesznek előadások. A két szünnap alatt a szintársulat a Babuska utolsó színpadi próbáit tartja. Szombaton délelőtt lesz a főpróba, a bemutató előadást pedig husvét másodnapján, hétfőn este tartják meg.

* **A Cigányszerelem huszonötödik évfordulója.** Husvét első napján jubeláris előadása lesz *Lehár* nagy sikerű operettjének, a *Cigányszerelem*nek. A jubileum díszes keretekben fog lezajlani. A szereplők ugyanazok lesznek, mint a bemutatón.

* **Caruso hangszálai.** *Milanóból* jelentik: A „Corriere della Sera” new-yorki tudósítója közli, hogy *Enrico Caruso* megvizsgáltatta magát a leghíresebb két amerikai gégespecialistával. Ezek az orvosok konstatálták, hogy a művész gégeje teljesen egészséges, a hangszálak is rendben vannak s nincs más baja *Carusonak*, mint légesőhurut, amely egy kiállott influenzának következménye. A világhírű tenorista a jövő télig nem fog énekelni.

* **Az „AURÓRA” művészi új köntösben,** hetilap formában e hó 8-án, szombaton jelent meg először. Az új számban *Bölöni György*, *Vedres Márkot*, a Firenzében élő és nálunk alig ismert kiváló magyar szobrászt ismerteti, művészetét számos reprodukcióval is magyarázva. *Molnár Géza* a magyar zenéről, *Bálint Lajos* a „Vizkereszt” Nemzeti Színházi rendezéséről, *Mohácsi Jenő* az ősi magyar ritmusról, *Hevesi Sándor* a „Vizkereszt” korhű zenéjéről írnak tartalmas tanulmányokat. *Novellát Kaffka Margittól* és *Relle Páltól*, verset *Kosztolányi Dezsőtől* közöl az „AURÓRA” negyedik száma. A lapnak ehhez a részéhez érdekes, képekkel tarkított, aktuális „A Hét” című, valamint „Szemle” rovat csatlakoznak. Utóbbiban *Balázs Béla* és *Kósa Miklós*, *Kosztolányi Dezső*, *Kovács Sándor*, *Szabolcsi Lajos* és *Zágon Géza* Vilmos neveit találjuk, „Lapszemle” és Közgazdasági rovat egészítik ki a tartalmas számot, amelyhez *Biró Mihály* rajzolt új, artisztikus fedőlapot. Az „AURÓRA”, *Cserna Andor* szerkesztésében, ezentúl minden hét szombatján jelenik meg. Előfizetési ára: egész évre 14 korona, félévre 7 korona, egyes szám ára 30 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal küld. (V. Visegrád-utca 3. szám.)

* **Az Uránia mesés műsora,** melyet szerdán mutatnak be utoljára, fényes attrakcióival minden várakozáson felül megnyerte a közönség osztatlan tetszését. A kutya típusok között a legszebb spicieseket találjuk meg. Szébbnél szébb, válogatott fajkutya van megörökítve ezen a sikerült mozgófényképen. Hatalmas kacagás veri fel az Uránia nézőterét. A képmás című kép láttára. Fallières a francia köztársaság elnöke van kikarrikírozva az ötleter képen. *Florence hercege* a látványos történelmi drámák sorában is feltűnést keltő gazdag dekoratív kiállításával. A római király *Napoleon* életének egy kedves epizódját mutatja be, mikor a cseppnyi római király jár ki kegyelmet egy elítélt tiszt számára. A ritka szórakozásokat nyújtó műsor, egészen méltó a megtekintésre. Szerdán kerül színre *Karin Michaelis* dramatizált regénye, *A veszedelmes életkor*. 175

* **Egy újságíró élményei.** Érdekes látványosságot mutat be az Apolló-színház új műsorán. Egy vállalkozó szellemű, élelmes újságíró kiutazik egy lakatlan hirt szigetre, hogy élményeiről lapjának tudósítást írjon. Amikor letelepszik a szigeten, meglátja, hogy ott csempészek laknak, akik később meg is lepik éppen munkájában. Az újságíró, hogy megmeneküljön, beáll a csempészek közé s megismerkedik egy fiatal leánnyal. Szabadsága azonban nem tart sokáig, mert a csempészek tetten érik, amikor postagalambbal tudósítást küld lapjának s mivel tartanak attól, hogy elárulja őket, elfogják s elhatározzák, hogy kivégzik. Az újságíró életének napjai már megvannak számlálva, amikor a banda vezérének

a lánya postagalamb utján értesíti a szerkesztőséget, hogy a kiküldött munkatársuk vesztélyben van. A szerkesztőség tagjai rendőri kísérettel gyorsan kiutaznak a szigetre s megmentik a merész újságírót s elfogják a csempészeket. A megmenekült újságíró, amikor megtudja, hogy a leány volt a megmentője, elveszi halálból feleségül. A kép gyönyörű kiállításban kerül bemutatásra az Apollóban. 177

Az aradmegyei román iskolák államsegélye.

— A püspökség nyilatkozata. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 11.

Országos feltűnést keltett az aradmegyei közigazgatási bizottság határozata, amelyet az aradmegyei román iskolák államsegélye ügyében leküldött kultuszminiszteri rendeletre válaszképpen meghozott.

A miap megirtuk, hogy Aradmegye közigazgatási bizottsága fölirt a kultuszminiszterhez és arra kérte, hogy a jövőben a törvény szelleméhez híven járjon el a román iskolák államsegélyének ügyében. A miniszter ugyanis a közigazgatási bizottság meghallgatása nélkül megadta az államsegélyt egy csomó román népiskolának. Ezt a közigazgatási bizottság sérelmesnek találta; szerinte a román iskolák nem érdemlik meg az államsegélyt, mert nem az 1907. XXVII. t.-c. és a 80/910. évi miniszteri rendelet alapján tanítanak. A rendelet szerint ugyanis csak azok az iskolák élvezhetnek államsegélyt, amelyek a kultuszminiszter által jóváhagyott tanmenet szerint tanítanak. Ez a tanmenet pedig — mondta a közigazgatási bizottság — még nincs meg az aradmegyei román iskoláknak, tehát a miniszter jogtalanul adta meg az államsegélyt.

Erre a felfogásra ma válaszol az aradi román püspökség a következő nyilatkozatban:

A felirat indokolása — mondja a nyilatkozat — merőben téves alapon nyugszik. A görög keleti román szentszék ugyanis nyomban az idézett törvény kihirdetése után a törvénynek megfelelő tantervet készített és azt jóváhagyás végett felterjesztette a kultuszminiszteriumban, ahol kijelentették, hogy azt jóváhagyás előtt alapos tanulmány tárgyává teszik. A tanterv jóváhagyása azóta még mindig késik. Az aradi görög keleti román püspök több ízben kérte az ügy elintézését, majd annak megsürgetése végett személyesen is fent járt a kultuszminiszteriumban. Igazolta, hogy nem az egyházmegyén mulott, hogy a tanterv jóváhagyást nem nyert.

Kijelentette azonban a román püspök már a tanterv benyújtásakor, hogy addig is, amíg megtörténik a jóváhagyás, az egyházmegye minden tekintetben tiszteletben tartja a törvényt és az annak végrehajtásáról szóló miniszteri rendeletet. Ennélfogva az aradi egyházmegye román iskolásképei alá is irtak egy nyilatkozatot, amelynek szövege a következő volt:

„Alulírott plébániai bizottság, mint iskolaszék kijelenti, hogy addig is, amíg a görög keleti román metropoliai szentszék részéről felterjesztett tantervet a kultuszminiszter jóváhagyja, a tanítók a vezetésükre bízott görög keleti román elemi népiskolákban a fentnevezett miniszterium által 80/910. sz. alatt kiadott tantervet fogják ideiglenesen használni.”

Ebből a nyilatkozatból kiderül, — mondja a román püspökség önmagáról, — hogy a görög keleti román püspök teljesen korrektül kérte a fizetékiegészítést a tanítók részére és a miniszter is a jog és igazság szerint intézkedett, mikor a tanítók óhaját végrehajtotta.

A tulbuzgó fővárosi rendőrség.

(Ártatlanul a toloncházban.)

Távirati tudósítás.

Budapest április 11.

A budapesti rendőrség, amely nem egyszer mutatta meg, hogy tulbuzgalmában a személyes szabadságot nem respektálja valami különösen, a minapában is bakot lőtt. Ezuttal a szent erkölcs védelmében kapatta magát el és egy jóra való, derék cselédeleányt, akit Kamenitzky Juliának hívnak, ugyanugy, mint egy másikat, aki valamikor rendőri engedélyvel boldogította a pesti aranyifjúságot. Ez az utóbbi azonban a vendégeit meglöpköztette, le is csukták érte és kitiltották a főváros területéről. Nagy törzslapja van még most is a rendőrségen, odacsatolva a kezének daltiloszkopiai fotográfiája, oldalról és elülről való fényképe, személyleírása. Huszonháromszentendős a szerencsétlen perdita, szókehajú, magas, 47 kilogram a súlya. Mégis helyébe letartóztatták Kamenitzky Juliát, a becsületest, a huszonhét éveset, a barnahajut, az alacsony és 60 kilósat.

A rendőri hebehurgyaság áldozata így mondta el kálváriáját:

Pénteken feljön hozzánk, a Nagymező-utca 21-es számú házba egy rendőr és engem keres. Nyomban megyek vele a hatodik kerületi kapitányságra, ahol Adamék fogalmazó ur elé vették.

Azt mondja a tiszt ur:

— Maga ki van tiltva a főváros területéről.

— Én? Miért? — kérdeztem meglepetve.

— Maga itt utcai nő volt valamikor, kitiltottuk, de visszajött.

Erre elvesztettem az eszemet, sirtam, jajgattam, toporzékoltam. Nyole esztendő koromban árvaságra jutottam, azóta eszem a cselédsor keserű kenyerét. Soha még csak eszemben se volt, hogy romlott leány legyek, — jajongtam.

— Ismerjük ezeket a kifogásokat, babám, felelt gunyolódva a tiszt és azt mondta, hogy jöjjenek el holnap megint, majd innen szépen kivisznek a zsuházba, hogy toloncuton vigyenek a szűkebb hazámba, Vágvecsére.

— Hazamentem, elmondtam az urnómnak az esetet, aki fölháborodott és ment a rendőrségre. Igazolta, hogy nyole hónapja, amióta nála vagyok, nem használtam ki egyetlenegyszer sem a szabadnapomat. Igazoltam a könyvecskémmel, hogy Huber József vendéglősnél, az Arany János-utcában öt esztendeig becsülettel szolgáltam.

— Jaj kérem, mondta a rendőrtiszt, ezek a nők éppen azért nem mozdulnak ki, mert félnek, hogy a rendőr elfogja őket.

Bekerültem a toloncházba. Öngyilkos akartam lenni utközben, de a rendőr visszatartott. A mosonyi-utcai börtönben pedig a leghitványabb szemétnép közé tettem. Nem ettem, csak sirtam és téptem a hajamat.

Végre háromnapos otlét után elbocsátották, megkaptam a szabaduló leveletemet. Akkor tudtam meg, hogy urnóm egy rokona, aki a belügyminiszteriumban számtanácsos, járt közbe, hogy egy ártatlan nőt szabadlábra helyezzenek. A rendőr uraknak nem volt annyi sütnivalójuk, hogy ezt maguk kitalálják.

SPORT.

+ Nemzetközi labdarugó mérkőzés Aradon. Azt a nagy érdeklődést, mely városunk sport-szerető közönsége részéről a football mérkőzések iránt hétről-hétre megismétlődik, az A. A. K. honorálni akarván, a husvétünnep alkalmából oly ritka és élvezetes sporteseményben fogja részesíteni, aminőben nem volt része Arad

közönségének. Az A. A. K. agilis vezetőségének sikerült a kontinens egyik legkiválóbb csapatát, a lipcsei Leipziger Bewegungspiller európai hírű legénységét husvét másodnapjára mérkőzésre lekötnie. Husvét első napján pedig a Magyar Ath. Klub kombinált csapata mérkőzik az A. A. K. bajnokesapatával.

Humor a rendőrségen.

(Fővárosi levél.)

Budapest, április 11.

Amit agyafurtság s a különös szeszélyes véletlen termelhet, az naponta mind ott játszódik le a rendőrség tárgyaló termeiben, a legváltozatosabb alakításokban. Két ellesett érdekes esetet elmondunk.

(A rejtélyes tolvaj)

A napokban a főkapitányságra beállított K. magánzó. Most, hogy a szép idő hirtelen megindult, svábhegyi nyaralójába tette át lakását. Történt egy nap, hogy feleségének ezer korona értékű drága billiáns gyűrűje eltűnt.

— Fogalmam sincs róla, hogy ki lehet a tolvaj. Mert annak kellett lennie. Tüvé tettük a házat. A gyűrű nincs. A cselédségem pedig évek óta van nálam. Megbízható becsületes emberek, akik előtt nyugodtan ott feküdhettek ékszer vagy pénz. Soha a legcsekélyebb gyanus dolgot nem vettem észre.

A fogalmazó nem állhatta meg, hogy egy fölényes mosolyt ne kockáztasson.

— Kérem, hisz épp a megbízható cselédek többnyire a tolvajok. Különben nem biznának bennük s nem juthatnak könnyen a holmihoz. Majd kiküldök mindjárt egy detektivet.

A detektív ki is ment. Szigorú őrizet mellett vallatóra fogta a szakácsnét, szobalányt, inast, valahányan csak voltak, de bizony egy sem állt kötélnek. Hiába volt a buzgólkodás, a tűzpróbát mindegyik kiállotta.

Eredmény szóval nem volt. Ráadásul legfeljebb a cselédség botránkozott meg a szekaturák miatt s mindegyik sorban felmondta a helyet. Ez már így van.

A detektív azonban nem nyugodott bele.

Annyit megállapított, hogy a gyűrű a hálószoba toalette-asztaláról tűnt el s az ablak egész délelőtt nyitva volt.

Tehát valamely kívülről beugró tolvaj manipulálhatott.

A kertben egy öreg féllábu kertész nyesegette nagy lelkinyugalommal a rózsatökéket. Ez semmit sem látott, semmire sem emlékezett.

Napok multak s a tolvaj csak nem került meg. Hiába kutatták át az összes zálogházakat, a gyűrűnek nyomá sem volt.

Sőt egy hétre rá újra jelentkezett a rejtélyes tolvaj. Talán sietős volt a dolga, mert ezuttal az asszony briliáns boutonjából elvitte az egyiket.

K. urat most már bosszantotta a dolog és jutalmat tűzött ki a tolvaj kézrekerítésére.

Egy detektív erre kiállott a kertbe s napok hosszat figyelte a történendőket. A tolvaj kétségkívül idegen volt, aki csak a kertből juthatott be a hálóba s bizonyosra volt vehető, hogy ha másodszor jelentkezett, úgy harmadszor is fog mutatkozni!

Ugy is volt...

Egyszerre csak egy nagy fekete madár repült be K. hálószobájába s mikor visszajött, valami fényes tárgy volt a csőrében.

Egyenesen felrepült a kertnek egy nagy fájára, be a fészkébe. Ez volt a tolvaj. A detektív rögtön — fészekutatást tartott, ott fekdűt a briliáns gyűrű s a boutonnak egyik párja.

A rejtélyes tolvaj tehát egy szarka képeben le volt leplezve. A szakácsné, szobaleány s inas pedig rehabilitálva voltak. A bűnyűgyet természetesen azért beszüntette az ügyészség.

(Egy hajszál)

Igen fanyar képpel köszönt be a múlt héten egy bécsi gyáros a központi épületben.

— Uram! — kezdte — a legnagyobb zavarban vagyok. Ugy látszik, hogy tolvajok közé jutottam. Tegnap este értem Budapestre s a B... szállóban szállottam meg. A szálló neve már magában is garancia és mégis ma reggel, mikor felbredtem, tárcám az éjjeli szekrényről hiányzott. Négy-ötezer korona volt benne. Azt csakis a szálloda személyzetéből lophatta el valaki, mert határozottan emlékszem arra, hogy tegnap este lefekvés előtt a tárcát az éjjeli szekrényre tettem.

A detektívek rögtön kisettek a helyszínre, s alapos szemlélet alá vették mindenk előtt a szobát. Besurranhatott-e valaki oda észrevétlenül?

Nem volt kizárva. A szálló személyzete azonban égre-földre esküdzött, hogy még tájékkára sem mentek a szobának...

A detektívek közül egyik egyszerre csak felvett valamit az asztalról.

Egy fekete hajszál volt. Hossza után ítélve nő lehetett.

— Ez corpus delicti! — jegyezte meg a detektív. — Hol van a szobalány?

A szobalány csakhamar előtermett. Szőke, a legigazabban szőke volt az istenadta. Más női személy pedig nem volt a szállóban.

Kié hát az az elhullajtott haj?

Erre a portás vélt feleletet adni.

— Este tíz óra előtt egy szép fekete hajú asszony jött be a szállodába. Előbb megkérdezte, hogy a gyáros ur beszállt-e, mert ismerőse lenne, aztán a harmadik emeleten vett szobát. Özvegy bécsi magánzónőnek írta be magát a bejelentő lapra, de már korán reggel el is ment.

— Bécsi magánzónő?! Hogy nézett ki?

A portás, úgy ahogy emlékezett, leírta.

A bécsi gyáros szólalt most meg.

— Az az én utitársnőm lehetett, — mondta.

— A hajón ismerkedtünk meg. Bájos, ennivaló asszonyka volt, de roppant erényesnek mutatkozott. Mindössze egy pohár pezsgőt fogadott el tőlem. Pedig életre-halálra udvaroltam neki.

— Tudhatta, hogy uraságod ebbe a szállóba száll?

— Igen!... ah igen. Most emlékszem. Megkérdezte, hogy hová szállok. Elmondtam neki, hogy ide s hogy táviratilag szoktam a 14-es szobát megrendelni.

— Láthatott uraságodnál pénzt?

— Hogyne, mikor a pezsgőt fizettem; de nem hiszem, hogy ez lenne a tolvaj. Az ki van zárva.

— Kérem, fáradjon csak be a rendőrségre. Néhány fényképet megmutatunk.

A gyáros bejött a főkapitányságra s a második képnél meglepetten felkiáltott:

— Ez az! No de ilyet?! Soh'se hittem.

A főkapitányság rögtön Bécsbe táviratozott Hügel kisasszony, jól ismert zsebtolvaj és besurranó hölgy után. Harmadnapra megjött a válasz.

Csakugyan ő volt a tolvaj. Óvatosan besurran még az este a gyáros szobájába, ki az utazás fáradalmaitól hamarosan el talált aludni és se szó, se beszéd, elvitte diszkrétan a tárcát. Még a pénz is meglelt néhány száz korona híján.

HIREK.

— Az időjárás. Változóan felhős idő várható, lényegtelen hóváltozással és elvélve csapadékkal. Süröngyprognózis: Hűvös, elvélve csapadék. Déli hőmérséklet: 6-6 C°.

— A német császári pár látogatása Rómában. Rómából jelentik: A német trónörökös római látogatása alkalmával tudtára adta az olasz királynak, hogy szülei a jövő év áprilisában meg fogják látogatni az olasz királyi párt.

— Katonai kitüntetés. A király Königes Emil aradi 33. gyalogezredbeli századosnak kitűnő szolgálatai elismerésül legfelsőbb megelégedését tudtul adatta. Öfelsége elrendelte, hogy rajeci Burián Mihály Hadikhuszárezredbeli főhadnagynak a csapatszolgálatnál teljesített kitűnő szolgálatai elismerésül legfelsőbb megelégedése tudtul adassék.

— Stauber József, lapunk főszerkesztője külföldi utjáról hazaérkezett.

— A magyar képviselőház küldöttsége Rómában. A magyar képviselőház küldöttsége ma — mint egy távirat jelenti, — megérkezett Rómába Dániel Gábor titkos tanácsos vezetésével. Megérkezésükkor váratlan meglepetés érte őket: a deputációt az állomásnál senki se fogadta. Félóra múlva aztán kijött a hajó állomáshoz Tonelli alpolgármester és üdvözölte a magyar parlament küldötseit. Annak, hogy a deputációt senki se várta, a következő oka van: A képviselők hajón tették meg az utat és már délben megérkeztek, még Berzeviczy Albert a Ház elnöke egyedül utazott vonaton. Az elnök azt táviratozta a római polgármestereknek, hogy este megérkezik. Ebből Rómában azt következtették, hogy az egész deputáció csak este érkezik meg és ezért csak az esti fogadtatásra tettek előkészületeket. Este az egyedül érkező Berzeviczyt szintén Tonelli alpolgármester fogadta Miklós Ödön magyar kiállítási biztossal a már délben megjött magyar képviselőkkel.

— Bucsuestély. Worafka Tivadar lovag ezredes, az aradi 12-ik huszárezred volt parancsnokát, akit a király most nevezett ki a nagyzebeni 12-ik lovasdandár parancsnokává, az ezred tisztikara ma este a Központi Szálloda nagytermében tartott bankett keretében bucsuztatta el. Az estélyen megjelent a dandárparancsnok családja is és a népszerű parancsnok iránt érzett szeretetnek, tiszteletnek több felköszöntőkben adtak kifejezést úgy az ezred tisztjei, mint a többi fegyvernem képviselőitében megjelentek szószólói.

— Tizenkét millió a harmadik egyetemért. Pécsről jelentik: Az egyetem előkészítésére kiküldött nagybizottság ma ülést tartott, amelyen a harmadik egyetemnek Pécsen való felállítása ügyében a minisztériumhoz intézendő felterjesztést tárgyalták. A felterjesztés megállapítja, hogy az egyetem céljaira a katolikus jellegű alapítványok, a jogi és theologiai fakultások egymillió hozzájárulásával hétmillió négyszáz ezer korona készpénz, földekben, épületekben és intézetekben ötmillió korona tehát összesen tizenkét millió négyszáz ezer korona áll rendelkezésre. Megállapítja a felterjesztés azt is, hogy Pécs városnak az egyetemre való igénye történelmi alapokon nyugszik, amennyiben Nagy Lajos az első magyar egyetemet ott alapította.

— Freystädtler Flórát letartóztatták. Szükszavu távirat jelenti Párisból, hogy ma délben ott letartóztatták Freystädtler Flóra asszonyt, Splényi Árpád báró elvált nejét. Az elzúllott milliomos asszony, akinek kalandos életét Budapesten mindenki ismeri, néhány éve Párisba költözött. A letartóztatás okát a távirat nem közli.

— Magyar tanszék Amerikában. Budapestről jelentik: Apponyi Albert gróf amerikai körútja nagy hatással volt az amerikai vezető körökre. Az az érdekes híradás jön most Washingtonból, hogy az ottani tudományegyetemen a jövő évben magyar tanszéket fognak felállítani. A magyar tanszékre egy kiváló tudósunkat fogják meghívni, akivel már bizalmasan közölték is a tervet.

— A horvát országgyűlés elnöke meghalt. Zágrábról jelentik: Egy itteni szanatóriumban ma délelőtt 11 órakor Neuman Károly dr., a horvát országgyűlés elnöke meghalt.

Neuman dr. 1856-ban Valpovában született, jogi és közjogi tanulmányait Bécsben végezte és mint ügyvéd Eszéken telepedett meg. Nagy buzgalommal igyekezett Szlavóniában a horvát szellemet terjeszteni és eleinte az ellenzék soraiban küzdött. 1891-ben országgyűlési képviselővé választották és sok esztendeig működött a sáborban. A fiumei rezolúció megalkotásában Neuman dr. is közreműködött. Később azonban ettől a politikai iránytól eltért. Az észéki horvát színház létesítése legnagyobb részt az elhunytak érdeme. Több éven át mint Eszék város községtanácsának tagja működött, később megválasztották Eszék alpolgármesterévé, amely állásáról múlt év december havában, amidőn a horvát országgyűlés elnökévé választották, lemondott. Neuman dr. Eszéken számos disztiztséget töltött be és elnöke, felügyelő-bizottsági tagja volt több pénzintézetnek, valamint disztiztagja számos egyesületnek és testületnek. Sok éven át Strossmayer püspök szellemében is tevékenykedett és a horvátok és szerbek közti egyetértés propagandájának szentelte magát. Végül azonban csatlakozott a horvátországi új unionista irányhoz és Tomasics bánhoz és mérsékelt nemzeti politikát kívánt a Magyarországgal való kiegyezés keretében, a melynek követelte tisztja és korrekt keresztülvitelét. Neuman dr. rendkívül konciliáns és barátságos természetű ember volt. Mint szónok igen nagy hatást tudott elérni és ügyes politikus volt. Alighogy a horvát országgyűlés elnökévé választották, aggasztó tünetek között megbetegedett és alsótesti daganatok nyomán fölépő vérmérgezés (septichaemia) tüneteivel mutatkoztak. Az itteni szanatóriumban Neuman elnököt súlyos operációnak vetették alá, a melyet szerencsésen kiállott. Allapota azonban folyton rosszabbodott és a több havi súlyos szenvedés után belehalt betegségébe. Neuman dr. Kalivoda dr. főorvos leányát birta nőül és három fiút hagy vissza. Elhunyt az egész országban őszinte részvétet kelt.

— Hó és fagy. Jászberényről jelentik: Itt és a környéken a hó 3-ika óta megszakítás nélkül havazik, ami igen nagy kárt okoz. Különösen az éjjeli fagyok károsak. A szántás és vetés lehetetlen. — Resicáról jelentik: Néhány nap óta télies idő uralkodik. A hegyek hóval vannak borítva. A gyümölcsfák már virágot hajtottak, de a termést, hacsak az időjárás jobbra nem fordul, nagy veszély fenyegeti. — Kostajnicáról (Horvátország) jelentik, hogy a hó 2-ika óta folyton esik a hó. Térdig érő hó borítja a vidéket, úgy, hogy kocsik nem is közlekedhetnek. A vasuti közlekedés nagy nehézségekbe ütközik és állandóan igen nagy számú munkást kell foglalkoztatni a hóakadályok elhárítására. Egy mozdony kisiklott és ez is akadályozta a forgalmat.

— A kínai zavarok. Pekingből jelentik: A regenshercegnek az a lépése, hogy a hadsereg legfőbb parancsnokának tette meg magát, egész Észak-Kínát felháztotta. Kantonban katonai zendülés tört ki. Az európaiak sietve Hong-Kongba menekülnek.

— Bécsi mészáros segédek sztrájkja. Bécsből jelentik: Ma este 1600 mészáros segéd részvételével tartott gyűlés elhatározta, hogy Bécs összes mészárszékeiben, továbbá a vágóhidon beszüntetik a munkát holnap reggel és sztrájkba lépnek, mert a mesterek nem teljesítették azt a követelésüket, hogy a heti bért 36 koronáról hatvan koronára emeljék.

— Okmányhamisító diákok. A szabadkai iskolai botránynak párja akadt Szombathelyen, csak hogy ez indító okainál fogva jóval esnyőbb s kevésbé menthetőbb a szabadkai eseténél, amennyiben valószínűleg a büntető bíróság beavatkozását is szükségessé fogja tenni. A csapás a kereskedelmi iskolát érte ezuttal, amelynek jó hírnevén hatalmas esorbát ejtett a botrány. Kiderült, hogy az intézet növendékei között valóságos okmányhamisítószövetkezet létesült, melynek garázdálkodásairól csak most birta lerántani a leplet Seemann Gábor igazgató. A mostani iskolaévben feltűnő számban maradtak távol a tanulók az előadásoktól, de csak a felsőbb osztályokban, ahol néha a tanulók negyedrésze betegeket jelentett. A tanári kar szigorúan ellenőrizte ugyan az elmaradásokat, de semmit sem tehetett, mert a diákok mindig szabályszerűen kiállított orvosi bizonyítványokkal igazolták mulasztásukat. Seemann igazgató előtt azonban nagyon gyanús volt a dolog. Nyomozni kezdett a nyomozásának meglepően szomorú eredménye lett. Az igazgató felkereste azokat az orvosokat, akiknek bizonyítványával a diákok mulasztásaikat mentgették. Kiderült ekkor, hogy ezek az orvosok egyáltalán nem állították ki diákok részére bizonyítványokat s így nyilvánvaló lett, hogy azok hamisítványok. A szigorú vizsgálat további során kiderült aztán, hogy a bizonyítványokat néhány diák hamisította s csekély ellenszolgáltatás mellett akármelyik cimborára szerezhetett tőlük igazoló okmányt. A tanári kar legutóbb konferenciát tartott a szomorú ügyben, mely alkalommal tizenegy tanuló állott vádlottként a sedes előtt. Ezek közül két diákot, mint főcinkost nyomban kicsapták az iskolából, kettőt az intézet elhagyására szólítottak fel, a többi pedig kisebb-nagyobb fegyelmi büntetéssel sújtottak. A sajnálatos esetről az intézet igazgatósága jelentést tett a kultuszminisztériumnak is.

— Külföldre csábított artistalányok. Budapestről jelentik: Nemrégiben egy Verovianu Juon nevű bukaresti embert járt Budapestre és fényes feltételek mellett artistanőket keresett bukaresti elsőrangú varietéje számára. A harmad és negyedrangú orfeumokból sikerült összeszednie vagy ötven leányt, akikkel megkötötte a szerződést. A lányok lépre is mentek és leutaztak Bukarestbe. Ekkor látták, hogy csapdába kerültek. Verovianunak nem volt orfeuma, hanem egy negyedrangú cirkuszban léptette fel a leányokat, akik a szellessé alkatmányban megbetegedtek, azonkívül Verovianu nem is fizetett nekik. Panaszra mentek a bukaresti rendőrprefektushoz, aki azonban polgári perre utasította őket.

— Gyilkos erdőőr. Nyitráról jelentik: Hiba Sándor diószeghi erdőőr összeszólalkozott Cvičsela József kelecsényi fiatal gazdával, miközben az erdőőr oly dühbe jött, hogy a gazdát agyonlőtte. Egy ott őgyelgő asszony erre segítségért kiáltott, mire az erdőőr őt is mellbelőtte. Az erdőőrt a galgóczi csendőrség letartóztatta. A súlyosan sebesült asszonyt a nyitrai kórházba szállították.

— Felrobbant dinamitszállítmány. Fiuméből jelentik: Tegnap este Lovrana és Ika között építőanyag szállításánál nagymennyiségű dinamit felrobbant. Öt munkást a robbanás messze eldobott. A munkások közül Cruciar János és Cruciar István életveszélyesen, három más munkás pedig súlyosan megsebesült. A két Cruciar a fiumei kórházba szállították. Az orvosok szerint ha a munkások föl is épülnének, elvesztik a szemükvilágát. A szerencsétlenséget az okozta, hogy a munkások a kirakodásnál vigyázatlanul jártak el.

— Nemzetközi rendjelvezédelmes. Hamburgból jelentik: A német és francia hatóságok nagyarányú rendjelvezédelgő társaságról rántották le a leplet. Párisban volt a székhely, ahonnan ügynököket küldtek ki, akik a rendjeleket nagy összegekért árusították el. Berlinben, Szentpéterváron és Hamburgban történtek letartóztatások. A rendjelvezédelmes lelke Van Langen hamburgi tőkepezés, aki az ottani előkelő társaságokban irányadó személyiség volt és rendjelvezédelmes szerezte vagyonát. Főleg orosz és tuniszi rendjeleket boaszották áruba s a rendőrségnek tudomása van arról, hogy negyven, hatvan, sőt százezer márkát is kicsaltak rendjelekért. A dolog úgy tudódott ki, hogy egy altonai nagykereskedő, aki rendjelt vásárolt, a német császári udvarhoz fordult azzal a kérelemmel, hogy eszközölje ki a külügyminiszter az orosz cárnál a rendjelvezédelmes engedélyt. Ertesítették, hogy a rendel hamisítvány.

— Női pilóta. Bécsből jelentik: A Práterben tegnap délután igen előkelő és nagy számú közönség gyülekezett, hogy szemtanúja legyen az első női osztrák repülőgép vezetőnő első felszállásának. A bátor hölgy, aki repülési engedéllyel szállt fel és aki a bécsi aero-klub igazolványa alapján jogosítva van most már repülő versenyeken résztvenni, *Hinterstoiszer* századosnak a katonai repülőgép osztályparancsnokának, a felesége. A bátorszívű urinő a bécsi repülőklub „Radetzky” nevű gépjén szállt fel, teljesen egyedül. A légut pompásan sikerült. Másfél óráig volt a levegőben, az utján két automobil kísérte. A leszállás *Raichenwarthnál* történt meg simán és korrekten.

— Vöröszu. A kassai törvényszék palotája előtt, — mint nekünk táviratozzák — Varga Antal, egy fiatal alsóvádaszi parasztlény hátulról leszúrta Balogh János gazdát, aki a feleségével ment hazafelé. Balogh hetvennyolc napig ült vizsgálati fogságban, mert Varga bátyját, aki a feleségét szerelmével üldözte, leszúrta. Tegnap lett volna a főtárgyalás ebben az ügyben, de a védő újabb tanukat idézett be, a tárgyalást elhalasztották és Baloghot szabadon boaszották. Varga Antal a bátyja halálát akarta megboaszolni. Megleste, amikor Balogh elment a törvényszékről, csizmájából kést rántott elő és beledöfte a hátába. Balogh sebesülése életveszélyes.

— Forradalom egy tehén mia t. Madrid-ból jelentik: Canillas de Aceituno városkában a lakosság fellázadt, kikáltotta a köztársaságot és megrohanta a csendőrkaszárnnyát. Ez a rémhir jutott el tegnap a fővárosba s általános lett a hiedelem, hogy antidinasztikus államesiny készülő Spanyolország déli részében, Malagában, a mely eddig monarchikus érzelmű volt. Párisba már úgy jutott el a puez hire, hogy egész Dél-Spanyolország népe forrong. Pedig valójában az volt a zavargás oka, hogy a község egy szegény zsellére nem akart fogyasztási adót fizetni. Azt mondta, hogy a szegény embernek még kenyérrre sem jut, fizessenek a gazdagok fogyasztási adót, Ezért aztán a földhöz ragadt szegény kis földesgazda tehénét a végrehajtó lefoglalta. Az elkeseredett zsellér panasza ment a polgármesterhez, mert gyerekeinek nem tudott tejet adni, a polgármester pedig elrendelte, hogy vessék fogságra. Ez kitudódott és a község népe a városbáza elé csődült. Olyan fenyegető volt a hangulat, hogy a polgármester csendőrkért küldött. A felbőszült tömeg szembe szállt a fegyveres erővel s vak dühvel támadta meg a csendőroket, akik szuronyt szegtek. Az összeütközésben két polgár és egy csendőrmester meghalt, öten súlyosan megsebesültek és a szomszéd kerületből kellett csendőrséget rekvirálni, mert az elkeseredett nép már a csendőrkaszárnnyát ostromolta. A vérontás után népgyűlés volt, a melyen kikáltották a köztársaságot.

— Figyelem! Ha pontosan szabályozott érá, finom arany- és ezüstéskert akar jutányosan vásárolni, forduljon bizalommal *Hirsch Jenő* érá és ékszerészhez. Arad, Forray- és Rákóczi utcák sarkán. 1488

— Szoknyanadrág-botrány Nagyváradon. Nagyváradon — mint onnan jelentik — tegnap este parázs utcai botrányt inszcenált egy szoknyanadrágnak nézett bukjel-szoknya. A népes Szent László-téri hídfőnél tünt fel az esti korzó tarkaságában egy lehetetlen feltűnő megjelenésű vörösruhás hölgy. Egyszerre a körülötte járó-kezők közül valaki elkialtotta magát: „Itt a szoknyanadrág!” A következő pillanatban a rikitó tüzvörös ruhás nő körül több száz főnyi sokaság verődött össze. Körülfogták s a tömeg izgatott hullámzásából s a hangos kiáltásokból arra lehetett következtetni, hogy valami szerencsétlenség történt. Testhez tapadó, vörös szoknyájában rémülten állott a tömeg közepén a nő. A tömeg kacagott, hahotázott s mindenfelől csipős utcai viccek röpködtek. A hölgy végre is úgy oldotta meg kinos és komikus helyzetét, hogy egy közeli üzletbe menekült. A tömeg ekkor az üzletet vette ostromzár alá. Végre is a boltból a rendőrségre telefonáltak. Néhány perc múlva két kapitány jelent meg az üzletben a szorongatott divathölgy védelmére. A rendőrszolgálatkocsit hozattak s így juttatták haza a botrány hősnőjét. A legérdekesebb a dologban az, hogy a jupe-culot-tenek nézett toalettnem is nadrág, csak igen szűkre szabott bukjel-szoknya volt.

— Álarcos haramiak. Nagyváradról írják: Bottyán község népét már napok óta álarcos rablóbanda garázdálkodása tartja izgalomban. Öt hatalmas alak, robusztus erejű ember fekete álarc alatt egy napon kétszer egymásután jelent meg a községben s a legvakmerőbb módon kirabolták *Tuszkay János* jómódu gazdálkodó lakását. Az esetnek még az ad különös érdekességet, hogy a tettesek egyáltalán nem igyekeztek a községből elmenekülni, hanem ott maradtak s nemsokára tettük végrehajtásán meglatogatták szerencsétlen áldozataikat és halálbüntetés terhe alatt megtiltották nekik, hogy a rablásról idegeneknek egyetlen szót is eláruljanak.

Talán a legmélyeségesebb titok fedi el örökre a szenzációra esetet, ha az álarcos rablók egyik áldozata, *Kocsis Mihály köröskisje-női* kovácsmestert tegnap életveszélyes sérülésekkel be nem szállítják a Biharmegyei Közkórházba. A szerencsétlen ember a legártatlanabbul került bele a felette kellemetlen kalandba. *Kocsis Pál* tegnap hihalgalatáskor elmondotta *Schögl Adolf r. tiszttviselőnek*, hogy e hó 7-én, pénteken Köröstarján községből átmert Bottyánba a terony órájának kiigazítása végett. Ejszakára régi ismerősénél, *Tuszkay Jánosnál* szállt meg s körülbelül éjjel lehetett, amikor gyanus neszre ébredtek fel mindannyian. A kulcsokkal több-zör bezárt ajtókat néhány pillanat alatt felfeszítették s öt fekete marcona alak lépett a szobába. Hogy mi történt azután, arra már pontosan nem emlékszik, mert a rablók vaskos botjaikkal úgy fejbe vágták, hogy eszméletlenül terült el a földön. Csak hajában tért magához s akkor teljesen kifosztva az udvar hideg sarában feküdt. A rablók akkor már megdézsmáltak a lakást és minden értéktárgyat magukkal vittek. Délután még jóformán be sem alkonyodott, amikor az öt felismerhetetlen rabló ismét visszatért a lakásba. *Tuszkayak* valószággal halálra rémültek, mikor viszontlátták a rémes alakokat.

— Most nem bántunk be neteket — mondotta a rablók vezére — Csak azért jöttünk, hogy megtiltsunk nektek mindenféle facsegést. Ha valamelyiktek csak egy szóval is elárulja, hogy itt az éjjel rablók jártak, akkor mindnyájan a halál fia! lesztek.

Még fel sem esudhattak a kifosztott emberek rémületükből, amikor az öt rabló szóltak a távozott *Kocsis Mihály* az éjjeli harcban olyan súlyos sebeket szenvedett, hogy most élet-halál között lebeg a közkórházban. Az esetet azonban még nagy neh-zen jegyzőkönyvbe tudta mondani, de a levét már nem bírta aláírni.

— Már sok kis gyermek volt úgy visszamaradva fejlődésében, mint talán az *Oné* most van és sok száz gyermek jutott új erőhöz, mondhatni új élethez a *Scott féle Emulsió* által, mely gyógyszerkamájából, méz és nátron hipofoszfitek hozzáadásával készül. Az *On* gyermekén is segít a *Scott-féle Emulsió*, mert örömmel fogja szedni és még akkor is meg-

emésztí, ha a közönséges tejet sem bírja. Tegyen egy kísérletet mielőbb, nehogy még több időt veszítsen.

— Tavaszi divatujdonságok *Fedor és Halász cégnél*. Az elegáns férfivilág nagy figyelemmel fordul fönti cég felé, amely a legújabb és legfinomabb divatujdonságokat tartja állandóan raktáron. A vásár bizonyára nagy számban fogja a választékos divatujdonságok kedvelőit a cég izléses helyiségeiben egyesíteni. Kalapok, ingek, nyakkendők, sétabotok, keztük, stb. valóban ily finom kivitelben más vidéki üzletben alig találhatók föl. *Fedor és Halász* cég üzlete *Neumann M.* ruhatelepe mellett van. A kirakatok szenzáció számba mennek. 1585

— Francia likőrök legbiztosabb készítésére, — házlag — a likőr aroma 1 üveg 60 fillár. *Vojtek és Weismánl.* 1480

TARKASÁGOK.



(A kötőszó.) Egy aradmegyei iskolában a tanfelügyelő tartotta a minap évi szemléjét. Az egyik alsó osztályba a magyar nyelvtani órára lépett be. A megriadt tanító kihívta a legjobb tanulókat és azokat examinálta a végzett anyagból. Óra vége felé a tanfelügyelő helyre küldte a fiukat és az osztályhoz fordulva megszólalt:

— Most én fogok valamit kérdezni. Ki tud köztetek egy kötőszót mondani?

A tanulók zavartan hallgatnak, csak a legutolsó padban jelentkezik egy ravasztekintetű gyerek.

— Én tudok egyet, tanfelügyelő ur.

— Halljak, halljuk — szól a tanfelügyelő barátságosan.

A gyerek diadalmasan vágja ki:

— A spárga.

(Amelyik kutya ugat.) Egy aradi házaló a minap Aradról gyalogosan átment Ujaradra és a fiát is magával vitte, hogy az uton hasznos tanácsokkal, életbölcsöségekkel lássa el. Közmondásokat, ugynevezett aranyigazságokat mendott el neki. Többek között ezt is:

— Attól a kutytól, amelyik ugat, soha se félj, fiam.

— Miért?

— Mert amelyik kutya ugat, az nem harap.

Néhány száz lépésnyire haladhattak csak el, amikor az árokból előrontott egy nagy komondor és veszedelmet jelentő módon ugatott. A házaló megállt és rémülten kiáltozott:

— Segítség emberek, segítség, fölfal ez a bestia!

Az emberek a mezőn dolgoztak és egyáltalán nem mutattak hajlandóságot a házaló megmentésére. A kutya ellenben veszedelmesen közeledett feléjük és ijesztő módon csattogtatta fogait.

— Utánam! — kialtotta a házaló a fiának és ész nélkül kezdett futni.

Szerencsésen meg is menekültek a nagy kutytól. Amikor már jó messze voltak az ugató állattól, a gyerek naivul kérdezte meg az apjától:

— Miért szaladtunk el, tata; hiszen jól tudjuk, hogy amelyik kutya ugat, az nem harap.

— Igaz, — felelte az apa — ezt az igazságot én is tudom, te is tudod, de kérdés, hogy a kutya is tudja-e?

(Átok az alsósnál.) Hármán alsóztak az egyik *Andrássy-téri* kávéházban. Kotten játszanak a harmadik ellen. A két társ közül az egyik kitűnően érti a játékot, de partnere minden fogást elront. Erre a jó játékos dühösen ezt az átkot szórta kártyatársa fejére:

— Bárcsak kondermaggá válnál mindjirt ebben a percben, te marha.

Nagybójt alkalmával

van szerencsém állandóan friss bel- és külföldi sajtokat, olajos és pácolt halneműket, husvéti kassai sódort saját készítményű körözött lipói túró, Rochefort vajjal, francia halsalátát, valamint az e szakba vágó csemege árakat legelőnyösebb napi árban ajánlani. Legfinomabb tavaszi zólyomi csemege lipói, valamint székely csemege túrót. Likörök, krémek, cognacok, borok, málnaszörp, saláta, olajok,

kaviár, olajbogyó, stb. Viszontárusítók kérjék ujonnan megjelent előnyárlapomat.

Kiváló tisztelettel

1555

SCHULTZ LAJOS

Sajt-, vaj- és csemege-kereskedő

ARAD, Weitzer János-utca 9. szám.
TELEFON 763.

TELEFON 763.

Meghívó!

A

Kisjenői Takarékpénztár Részvénytársaság

1911. évi április hó 24-én, délelőtt 9 órakor,
az intézet helyiségében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. részvényes urakat tisztelettel meghívom.

A rendkívüli közgyűlés tárgyai:

1. Jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Indítvány és határozathozatal az alaptőke felemelése és az alapszabályok megfelelő módosítása, valamint az igazgatóságnak ezek keresztülvitelére való felhatalmazása tekintetében.
3. Netáni indítványok az alapszabályok 38. § értelmében.

Kisjenő, 1911. április hó 10-én.

Messzer Lipót, s. k.,
ig. elnök.

Megjegyeztetik, hogy a részvényesek jogukat vagy személyesen, vagy törvényes képviselőik és meghatalmazott részvényesek által gyakorolhatják; továbbá, hogy a közgyűlésen az alapszabályok 39. § a értelmében csak oly részvényes gyakorolhatja szavazati jogát, kinek részvényei a közgyűlést megelőzőleg 20 nappal előbb a társaság részvénykönyvében nevére iratott és a közgyűlés napjának délelőtti 9 óráig le nem járó szelvényeivel együtt a társaság pénztárnokánál letétetett, miről a pénztárnok és a napbiztos által térítvény adatik, mely igazoló-jegyül szolgál.

Jaj de fáj!

a fejem a sok

kiadástól!

Ezt hallani mindenkitől!! Azonban ha

Korányinál

a Szabadság-téren

vásárol

cipőt, kalapot és ■■■■

■■■■■ uri divatcikkeket

sokat megtakarít,


mert majdnem

■■ félárban ■■

szerezheti be nála szükségletét.

877

Elegáns, finom, szép és jó árut csak Korányi tud olcsón adni.

 Győződjék meg!

BRAUN M. ARAD,

József főherceg-ut 3. szám.

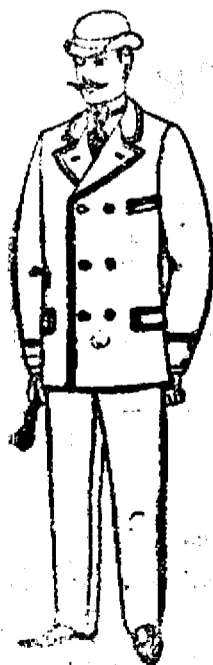
(Kossuth-szoborral szemben.)

Férfi-, fiu- és gyermek- ruha áruháza.

Nagy választékban tavaszi és nyári újdonságok megérkeztek! — Szülők szives figyelmét felhívom külön gyermekruha osztályomra. —

Kérem kirakataim szives megtekintését.

Szolid, szabott árak!



Apró hirdetések.

„Jékaró“

levele van a főpostán. Posztrentant.
1852

„Camilla“

ma este 8 órakor jelzett helyen
várom. 1648

„Premier“

Kívánt címre irt leveletem tessék
azonnal átvenni. 1643

Keresek

folyó hó 15-ére, negyedfél éves
szép, egészséges, erős fiacskám-
mal, intelligens izr. házaspárnál,
földszintes házban teljes pensiót.
A lakást, a belvároshoz közel fekvő
csöndes jellegű helyen éhajtánám.
Szíves írásbeli értesítéseket a ki-
adóhivatal továbbít. „Csöndes ott-
hon.“ 1641

Hölgyek

szép keresetre tehetnek szert egy
új vállalkozásnál. Úgyes fellépés
és jó modor kívánatos. Ajánlatok
„Libris“ jelige alatt továbbít
a kiadóhivatal. 1642

Kiadó

5 szoba, fürdő-szoba, összes mellék-
helyiségekkel, villany-világítással
ellátott, teljesen külön álló föld-
szintes lakás azonnal, vagy május
hó 1-re. Ugyanott egy utcai bejá-
rattal, száraz világos műhely, vagy
raktárhelyiség kiadó Hasszinger-
utca 5. sz. 939

Május 1-ére kiadó

Boros Béni-tér 7. szám alatt 3
szoba, fürdőszoba és mellékhe-
lyiségekből álló modern lakás. Bő-
vebbet a házmesternél. 1588

Keresünk vételre

modern könyveket, egész könyvtá-
rakat. Ingusz I. és Fia könyvke-
reskedése Arad, Andrassy-tér 16.
Monarch írógép. Képviselőből visz-
szamaradt teljesen új 650 K he-
lyett 500 korona. 555

Eladó ház.

3 szobás kényelmes lakással s egy
szép bicikli s egy 60 kötetes könyv-
tár eladó. Cím a kiadóban. 1618

Szöllőkötöző-fonal

karikás- és zöldhajtás kötéshez
eredeti minőségben a legju-
tányosabb árban kapható:

az Erdélyi- és Bácskai Iparárú
Raktár

Reich B. Károly Fia és Társa

cégnél 1484

Andrassy-tér 6. (Verdos-ház.)

Ki venne nőül

19 éves polgárlányt, egyetlen gyer-
mek 400 000 kor. vagyonnal? Azon-
kívül még száz száz vagyonos hölgy
előjegyezve. Csakis azok jelent-
kezzenek, kiknél gyors házaság
lehetősége. Schlesinger L., Berlin 18.
1998

Kerpel Jzso

ajánlja 100,000 kötetes kölcsön-
könyvtárát, melyben minden új-
donság azonnal kapható. 80.000
kötetes zenemű-kölcsönző intézet.
Előnyös vidéki bérlet zenemű-
vekre és könyvekre. Veszek egész
könyvtárakat és hangjegyeket leg-
magasabb áron. Uéleti könyvek,
u. m. strazzák, naplók, stb. gyári
raktára. Bonyilvántartási iver
kés-lete. A Kévai Lexikon rész-
letfizetésre is kapható. Kerpel Jzso
könyv- és papirkereskedése Ara-
don. 1451

Ajánlom

a nagyrédmű közönség szíves fi-
gyelmébe mosó és vasaló intéze-
tetet, ugyszintén mindennemű
tisztítást elvállalok. Arad, Deák
Ferenc-utca 7. Szabó Bálintné. 1062

Ügyes elárustónő

azonnal felvétetik Scherhag H. és
Fia cég himzötelepén, Hermann-
palota. 1591

Vidéki bor- és pálinka nagy-
kereskedő a magyar és német
levelezésben teljesen jártas

könyvelőt

azonnali belépésre

keres.

Kik a román nyelvet bírják
és a pálinkaszakmában jár-
tasak, előnyben részesülnek.
Ajánlatok „Megbízható“ jel-
ige alatt a kiadóhivatalba
küldendők. 1648

Négyszobás utcai lakás, át-
helyezés miatt, május 1-től
kiadó Csernovics Péter-utca
25. sz. házban.

Kétszobás, nagy verandával
ellátott nyaraló Gyorokon,
közel a motor-állomáshoz,
bérbeadó.

300 hektó különféle saját-
termésű gyoroki fehér, vö-
rös, bakator és rizlingi bor
eladó.

Értekezhetni Mihálik Bélánál,
Gyorokon. 1597

Homok,

építkezési célokra

beton kavics

bármily mennyiségben
állandóan

k a p h a t ó.

Pollák Sándor,

göztéglagyár Mikalaka.

Telefon 55-516. 976

Jég

mű vagy termés jég, háztartási cé-
lokra április hó 1-től naponta ház-
hoz szállítva 6 s 7 koronás havi bér-
letben előjegyezhető és megrendel-
hető az Aradi jégtelep jéggyárá-
nál. Telefon 199. szám. 1017

Szalkai Arminné

himzö és fehérneművállalata

Arad, Weitzer János-u. 13.

Női, férfi és gyermek kelen-
gyék készítése rövid idő alatt a
legfinomabb hozzávalókkal, első-
rendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok

fehérnemű varráshoz és
himzéshez oktatásra fölvé-
tetnek.

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t. szőlőbirto-
kos urak szíves tudomására hozni,
hogy ez évi terméséből nagymeny-
nyiségű kiváló szép fajtisza, dus
gyökérzetű bor és csemegefajta

SZŐLŐOLTVÁNY

ngyszintén szőlők pótlására kivá-
lóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeres
Riparia Portalis szőlővessző kerül
eladásra mérsékelt árak mellett.
Bővebb felvilágosítással és áraján-
lattal szívesen szolgál

4101 Winkler József,
Arad, Batthyány-u. 13.

Telefon 633. szám.

Fischer Armin

szobafestő és mázólmester
Vörösmarty-utca 3 sz.

Elvállal szobafestő és mázólmester
munkákat legegyszerűbb kivitel-
től legdiszesebbig, továbbá
természetes fautáztatásokat (flo-
derozást) színes üvegekkel ki-
rakott gipszfestést úgy hely-
ben, mint vidéken. 101

Alkalmi vételek

és eladások

ékszertárgyakban

arany és ezüstművekben, Arad legnagyobb
óra- és ékszerraktára

Deutsch Izidor

órák és ókezerész

Weitzer János-utca, Minorita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstművek, gyémánt és brü-
llás tárgyak a legmagasabb árban meg-
vételnek vagy más tárgyakra átcsere-
lőnek TELEFON 438. TELEFON 438.

Egy vidéki nagy iparvál-
alat részére

azonnali belépésre

keresünk

egymagyar és német nyelv-
ismerettel bíró

comptoiristát.

Ajánlatok az Aradi Keres-
kedők Köréhez intézendők. 1628

Ajánlok

a husvéti ünnepekre

csütörtök reggel érkező

friss TISZAI és BALATONI HALAKAT

remek brassói házi sonkát, ugyszintén prágai sonkát.

Friss vaját, szardíniát, páczolt és marinált halakat. Friss cse-
mege sajtokat. Törley, Francois, Littke magyar pezsgők lera-
kata, friss Cataniai vérpiros édes muskát narancsot, legolcsóbb
árak mellett, szokott pontos és gyors kiszolgálás.

Dürr Gusztáv

csemege-, fűszer-, pezsgőbor-, déli gyümölcs- és
kávé nagykereskedés ARAD, városházzal szemben.

Városi és megyei telefon 118.